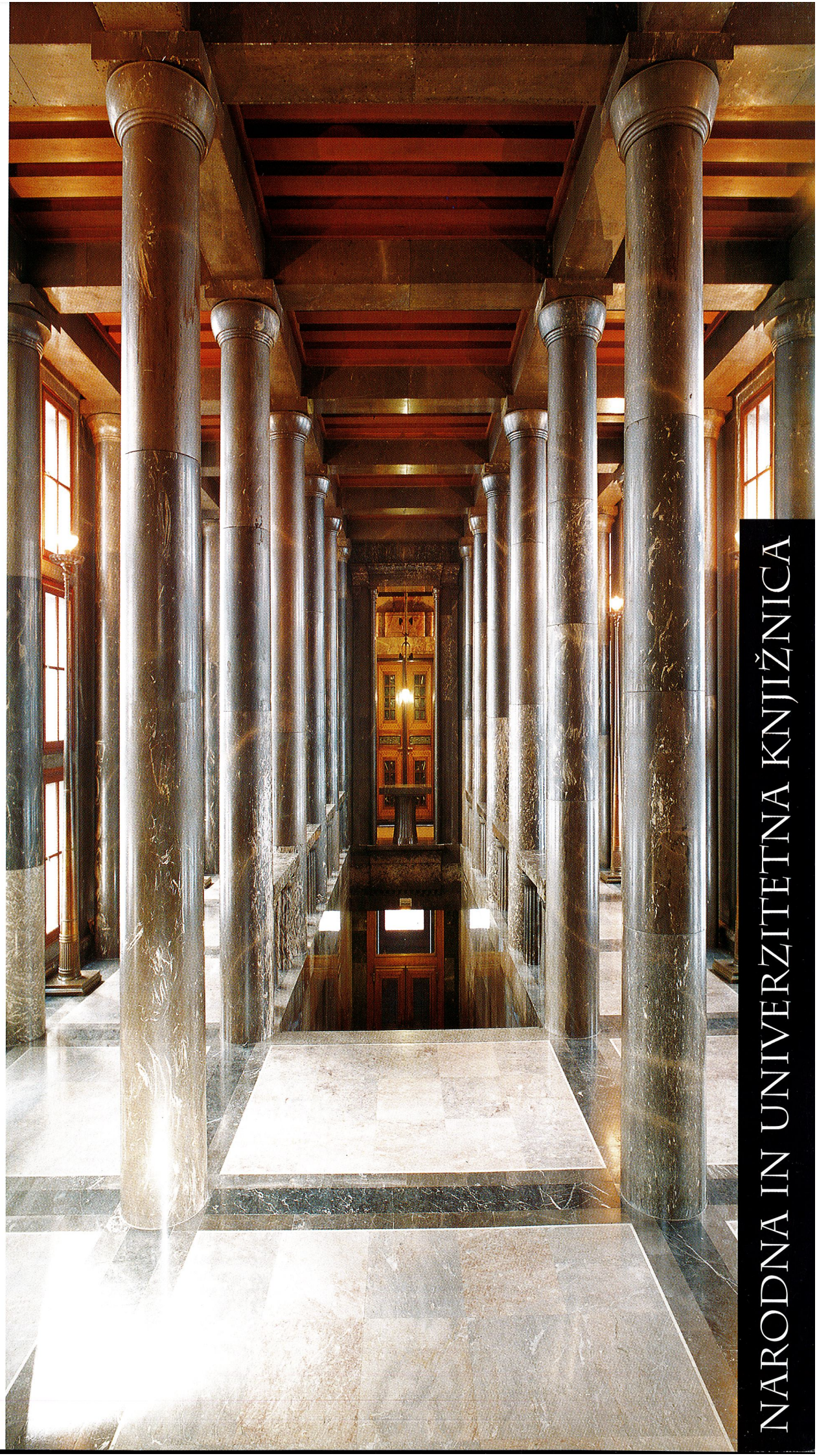

KNJIŽNIČARŠKE NOVICE

LJUBLJANA

16

NARODNA IN UNIVERZITETNA KNJIŽNICA

KNJIŽNIČARSKE NOVICE

oktober 2006

Knjižničarske novice 16(2006)10
ISSN 0353-9237

Izdala in založila: *Narodna in univerzitetna knjižnica*
Turjaška 1
1000 Ljubljana
telefon (01) 2001 174, 2001 176, 2001 110
<http://www.nuk.uni-lj.si/>

Za knjižnico: *mag. Lenart Šetinc*
Odgovorna urednica: *Barbara Bračič Fabjančič*
Uredniški odbor: *dr. Melita Ambrožič, dr. Silva Novljan, dr. Maja Žumer*

Naslovnico oblikoval: *Aleksij Kobal*
Fotografija na naslovnici: *Goran Bertok*
Tisk: Tiskarna Littera picta, d.o.o.

Naklada: 400 izvodov. Naročnino, naročila in odpovedi pošiljajte pisno do 15. januarja za tekoče leto na naslov uredništva. Prejetih tekstov ne lektoriramo in ne honoriramo. Razmnoževanje ni dovoljeno.

Naslov uredništva: NUK, Informacijski center za bibliotekarstvo, za »Knjižničarske novice«, Turjaška 1, 1000 Ljubljana. Prispevke lahko pošiljate tudi na disketah ali po elektronski pošti: icb@nuk.uni-lj.si

SPLOŠNE KNJIŽNICE

SLOVENSKI KNJIŽNIČNO - MUZEJSKI MEGA KVIZ

Na pobudo Ministrstva za kulturo RS z željo po tesnejšem strokovnem sodelovanju in povezovanju med muzeji, arhivi, galerijami in knjižnicami smo zasnovali in že za letošnje šolsko leto pripravili nov kviz, to je **Slovenski knjižnično-muzejski MEGA kviz**. Strokovno ga je pripravila skupina kustosinj pedagogin in bibliotekark; organizacijo priprave in izvedbo samo pa je prevzela Pionirska knjižnica, enota Knjižnice Otona Župančiča, v Ljubljani, v tesnem sodelovanju s Pedagoško sekcijo pri SMS. Za novi kviz, ki je osredotočen na problematiko slovensko kulturno dediščino, smo sodelavke v kvizovski delovni skupini pripravile smernice za triletno obdobje, in osnovale prvi cikel, ki bo potekal v letošnjem šolskem letu. Pri tem smo se oprle tudi na bogate izkušnje ob pripravljanju in izvedbi Slovenskega knjižnega kviza, ki je potekal po slovenskih splošnih in šolskih knjižnicah osem let.

Knjižnično-muzejski MEGA (MEGA je kratica za Muzeje, Etnologijo, Galerije) kviz obravnava kulturno dediščino,

njegova tema so v letošnjem letu »spominske hiše«² znamenitih Slovencev in Slovenk z najrazličnih strokovnih področij. Obravnava tako materialno dediščino (stavbno dediščino) kot nematerialno dediščino (kulturne dobrine, dosežke znamenitih ljudi). Opozarja predvsem na osnovno funkcijo kulturne dediščine, na zavedanje o njenem pomenu in ohranjanju ter na njeno neposredno vključevanje v prostor in aktivno življenje: posredovanje znanj in izkušenj preteklih obdobj ter krepitev narodove samobitnosti in kulturne istovetnosti. Z omenjenim kvizom se dejavno vključujemo v letošnje *leto kulture*.

Vodilne teme knjižnično-muzejskega MEGA kviza v šolskem letu 2006/2007 so:

Oktober: Janez Vajkard Valvasor in grad Bogenšperk
November: Simon Gregorčič in Anton Aškerc ter njuni spominski hiši v Vrsnem in na Senožetah
December: Anton Tomaž Linhart in Linhartov muzej v Radovljici
Januar: Anton Ažbe in njegova spominska hiša v Dolenčicah
Februar: Veno Pilon in Pilonova galerija v Ajdovščini
Marec: Bralna značka in Prežihova bajta v Kotljah

Cilji kviza - poleg spoznavanja kulturne dediščine - so naslednji:

- informacijsko opismenjevanje (knjižnično-muzejsko) in internetno;
- uporaba pri šolskih predmetih: raziskovanje, samostojno učenje, sodelovalno učenje (teamsko delo), tudi reševanje v ekipah idr.;
- povezovanje s poukom, z izbirnimi predmeti in interesnimi dejavnostmi (bralna značka, kulturni dnevi, ekskurzije, raziskovalne naloge ...);
- branje (umetnostnih besedil, strokovne literature, drugih informacijskih virov, tudi branje za bralno značko),
- množično reševanje kviza in s tem tudi obiskovanje knjižnic in muzejev ter

uporabo informacijskih virov v obeh vrstah ustanov,

- virtualne in dejanske obiske obravnavanih spominskih hiš, obenem pa najbližje spominske hiše v bližnjem okolju reševalcev.
- spodbujanje obiskovanja knjižnic, muzejev, arhivov in galerij, ogledovanje muzejskih in spominskih zbirk.

Kviz bo namenjen predvsem učencem 2. in 3. triletja devetletke.

Dostopen bo:

- kot tiskani vprašalnik (splošne knjižnice ga bodo razdeljevale šolam sredi oktobra 2006),
- po posameznih sklopih pa vsak mesec sproti na internetu: www.koz.si/megakviz
- v reviji National Geographic Junior (vsak mesec),
- na TV Slovenija (v sklopu Enajste šole – Oddaje za radovedneže), prav tako vsak mesec.

Reševanje prvega cikla kviza

- bo potekalo bo od oktobra do marca, v šolskem letu 2006/2007,
 - organiziralo ga bo 62 splošnih knjižnic in 63 muzejev,
- v sodelovanju s šolskimi knjižnicami oziroma šolami.

31. marec 2007 je zaključni datum za reševanje kviza v letošnjem šolskem letu. Ob 2. aprilu, mednarodnem dnevu knjig za otroke, bodo slovenske splošne knjižnice organizirale žrebanje med reševalci; Pionirska knjižnica v Ljubljani pa bo pripravila tudi žrebanje med reševalci na spletu. V žrebanje bodo vključene vse pravilne rešitve, ki bodo imele na kuponu vsaj še tri žige spominskih hiš, muzejev ali galerij. Izžrebani bodo dobili različne nagrade; eden od izžrebancev iz vsake splošne knjižnice in eden izmed reševalcev na spletu pa bo udeležen na končnem MEGA žrebanju, ki bo potekalo na TV Slovenija v oddaji Enajsta šola- Oddaja za radovedneže - proti koncu aprila,

predvidoma med Slovenskimi dnevi knjige

V končnem MEGA žrebanju bo izžreban en reševalec. En reševalec pa bo dodatno izžreban med tistimi, ki bodo imeli poleg pravilne rešitve še vseh šest žigov.

Prvi nagradi podarja Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS: počitnice na morju ali v gorah v enem od počitniških domov ZPMS.

Predstavitve kviza in razdeljevanje tiskanih vprašalnikov bo potekalo na 1. strokovni sredi v letošnjem šolskem letu, ki bo v sredo, 11. oktobra 2006 ob 9.30 v dvorani E3 v Cankarjevem domu v Ljubljani.

Tilka Jamnik,
Darja Lavrenčič Vrabec
Knjižnica Otona Župančiča,
Enota Pionirska knjižnica

MOJA KNJIŽNICA – KNJIŽNICA CIRILA KOSMAČA TOLMIN

"Otroci, ki radi berejo, so uspešni v šoli in v življenju."

S temi besedami smo starše učencev tretjih razredov povabili k sodelovanju v akciji "Moja knjižnica – Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin", ki se je začela 2. oktobra, na svetovni dan otroka. Njen

namen je spodbujanje bralne kulture in promocija knjižnice.

Akcija "Moja knjižnica" je nadaljevanje projekta, ki smo ga izvedli v šolskih letih 1999/2000 ter 2000/2001. Projekt je kot vzorčen primer promocije branja in knjižnice takrat podprlo tudi Ministrstvo za kulturo. V akciji je sodelovala polovica vseh osnovnošolskih otrok na našem področju, delež aktivnih osnovnošolskih članov v naši knjižnici pa se je povzpел na 80 %.

Letos je akcija namenjena samo učencem tretjih razredov, obdržali pa smo logotip akcije, vizualno podobo in pravila. Zmanjšani obseg so narekovala finančna sredstva, za učence tretjih razredov smo se odločili, ker naj bi otroci po učnem načrtu devetletke do konca šolskega leta osvojili bralne tehnike in prešli na samostojno branje. Pri njih je torej še vedno pomembno sodelovanje staršev, prehod k samostojnemu branju pa je za mnoge odločilen tudi za kasnejše branje in s tem povezano redno obiskovanje knjižnice. Ker otroke in starše ob začetku šolskega leta bremeni cela vrsta stvari, smo začetek akcije preložili na oktober. In 2. oktober – svetovni dan otroka – je za to nadvse primeren datum.

V akciji "Moja knjižnica" bodo lahko sodelovali učenci 3. razredov na področju občin Tolmin, Kobarid in Bovec, ki so ali bodo postali člani naše knjižnice (skupno okoli 200 otrok). Potekala bo do 27. aprila 2007 v vseh naših enotah: Tolminu, Kobaridu, Bovcu, na Potujoči in Dostavni knjižnici. Otroci si bodo v spremstvu staršev izposojali knjige in za prebrane dobili nagrade.

Za otroke smo ob začetku akcije pripravili zgibanko s pravili akcije, staršem pa namenili Pismo staršem. Pri razdelitvi gradiva smo za pomoč zaprosili učiteljice tretjih razredov (17 razredov). Nekaterim razredom smo gradivo poslali po pošti, učencem so gradivo razdelile

učiteljice, ki smo jim prej akcijo tudi osebno predstavili. Nekateri razredi so nas obiskali v najbližji enoti. Nekaj razredov na podružničnih šolah pa so obiskale naše knjižničarke in otrokom razložile pravila v razredu. Vsi učenci so že takoj na začetku kot darilo prejeli denarnico za okoli vratu z logotipom akcije.

Obiske razredov smo pofotografirali, fotografije s prijaznim pismom pa poslali učiteljicam, naj jih obesijo v razredu. Z učiteljicami smo se domenili, da se bodo tudi med letom v razredu pogovarjali o akciji in o prebranih knjigah. Fotografije otrok bodo tudi na naši spletni strani, da si jih bodo lahko ogledali njihovi sorodniki in prijatelji. Na spletni strani bomo objavili tudi fotografije tistih, ki si odo prvi pribrali nagrade.

K sodelovanju smo povabili tudi učence vseh razredov Posebne šole ter varovance Varstveno delovnega centra Tolmin. Zanje smo akcijo nekoliko prilagodili, zmanjšali smo število knjig, ki jih morajo prebrati za posamezne nagrade, na obisk v knjižnico pa bodo hodili organizirano v skupinah s spremstvom učiteljic oz. zaposlenih. Ob vsakem obisku jih bo sprejela naša knjižničarka in jim pripravila pravljčno uro, vodstvo po razstavi...

Otroke bomo k branju in rednemu obiskovanju knjižnice spodbujali z mikavnimi nagradami. Za vsakih pet prebranih knjig bodo dobili nagrado. Prva nagrada je svinčnik za okoli vratu. Za naslednjih pet prebranih knjig, je nagrada trak za ključe. Tretja nagrada za naslednjih pet je etui za CD-je. Za zadnjih pet prebranih knjig pa je zadnja nagrada dežnik. Na vseh nagradah je logotip akcije. Čeprav gre za promocijo branja, se nismo odločili za knjižne nagrade, ampak smo želeli nagrade, ki bi jih bili otroci res veseli. Pogoje je bil, da nagrado lahko vidi čim več drugih ljudi.

Knjig, ki jih otroci lahko berejo za akcijo, namenoma nismo želeli omejevati. Preberejo lahko katero koli knjigo, ki je primerna njihovi starosti. Akcija "Moja knjižnica" je zasnovana tako, da lahko vsakdo bere po svoji želji in sposobnostih. Nekateri otroci bodo prebrali vseh dvajset knjig, nekdo pa mogoče samo pet.

Prebrane knjige bomo preverjali s posebnimi vprašalniki, ki jih otroci dobijo ob izposoji knjige. Ob enem obisku lahko za izposojene knjige vzamejo največ pet vprašalnikov. Izpolnjene vprašalnike hranimo in vodimo evidenco o izročenih nagradah v posebni kartoteki. Otroci lahko sodelujejo v kateri koli naši enoti, vendar morajo zaradi evidence vprašalnikov akcijo končati v tisti enoti, kjer so jo začeli.

Akcijo so finančno podprle vse tri občine in donator Založba Učila International, ki ga redno obveščamo tudi z odmevi akcije v javnosti. Ob finančni podpori občin in drugih sponzorjev naj bi postala tradicionalna, tako da bi se vse generacije tretješolcev na ta način odkrile prednosti in ugodnosti, ki jih ponuja splošna knjižnica.

Akcija "Moja knjižnica" ni samo promocija branja med tretješolci, je enkratna priložnost, da pridobimo nove člane. Vsi starši, stari starši, tete in strici, ki bodo pripeljati otroke v knjižnico, lahko postanejo naši člani. S pomočjo akcije smo okrepili naše sodelovanje z osnovnimi šolami. Preko te akcije smo začeli intenzivno delati s skupinami s posebnimi potrebami. Vsem našim bodočim sponzorjem z njo dokazujemo, da smo sposobni uspešno izpeljati odmevno akcijo. Našim občinskim financierjem kažemo, da smo namenska sredstva koristno porabili in da so uporabniki z nami zadovoljni. Z medijsko pokritostjo akcije promoviramo knjižnico in večamo njen ugled ter prepoznavnost v javnosti. Ostalim knjižnicam in strokovni javnosti pa

sporočamo, da se z dobro idejo in sodelovanjem zaposlenih lahko tudi v manjši knjižnici izpelje projekt, vreden posnemanja.

Jožica Štendler
Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin

NA OBISKU PRI PRAVLJIČARKI NIVES ANDRIČ

Tokrat sem za pogovor zaprosila Nives Andrič, knjižničarko in pravljíčarko na mladinskem oddelku koprské Osrednje knjižnice Srečka Vilharja. Nives Andrič se je v tej knjižnici zaposlila leta 1981. Najprej je delala v študijskem oddelku, kasneje je dve leti vodila potujočo knjižnico, od leta 1984 pa je zaposlena na oddelku za mlade bralce. Otrokom pripoveduje pravljíce že petindvajset let, vse od leta 1981.

Pravljíce je imela rada že kot otrok:
"V otroštvu sem zelo rada poslušala pravljíce, pripovedovali in brali so mi jih predvsem stari starši in starši."

Zdaj pravljíce pripoveduje v knjižnici, pa tudi drugod:

"Enkrat na teden imam uro pravljíc v našem oddelku. Na ure pravljíc prihaja skupina 15 otrok. Redno začnejo obiskovati ure pravljíc v mesecu novembru. Ker so otroci različnih starosti, se z izborom pravljíc prilagajam njim in ura pravljíc poteka vsakič drugače: včasih pravljíco berem, drugič jo pripovedujem. Vedno imam kakšno v rezervi, glede na starostno strukturo skupine. Otroci zelo radi poslušajo vse pravljíce. Zelo je odvisno od pripovedovalca, kako pripravi otroke, da mu sledijo in uživajo v njegovem pripovedovanju.

Velikokrat pa pripovedujem pravljice tudi v vrtcih. Večkrat sem vabljen tudi na roditeljske sestanke v vrtce in na osnovne šole, kjer staršem pripovedujem o nujnosti pripovedovanja pravljič skupinam otrok v vrtcih, pa tudi doma, predvsem otrokom prvega triletja devetletke. Sodelujem tudi s Centrom za svetovanje staršem, mladostnikom in otrokom. Že dve leti na osnovnih devetletnih šolah staršem predavam o pripovedovanju pravljič. Moja predavanja so razdeljena na tri triletja devetletke. Starše seznanim, kdaj in kako naj izberejo pravo knjigo za svojega otroka.

Za prvo triletje je pomembno pripovedovanje in branje pravljič. Ko starši otrokom pripovedujejo ali berejo pravljice, jim s tem pomagajo pri bogatenju besednega zaklada, kar je dobra osnova za učenje branja in pisanja ob vstopu v šolo. Skupaj s starši otroci uživajo v prebranem in s tem razvijajo zmožnost domišljajske rabe jezika. Tako otroka spodbujajo k različnim oblikam ustvarjalnosti.

V drugem in tretjem triletju je pomembno, da učence s knjigo vzgajamo za knjigo. Pomembno je, da starši svojega otroka poslušajo in spodbujajo k branju ter k izpopolnitvi bralne tehnike, kar jih vodi k prvi osnovni veščini, hitrosti branja. Druga osnovna veščina je razumevanje prebranega. Obe veščini morajo učenci razvijati hkrati. Starše opozarjam na kontrolo fizičnih navad ter na ostale ovire pri hitrosti branja z razumevanjem. Z osvojitvijo bralne tehnike bo otrok začel uživati v svojem branju. Koristno je, da se z otrokom pogovorimo o prebrani knjigi. Spodbujamo ga k branju za bralno značko, naročimo mu najljubšo revijo. Za starejše učence je pomembno branje kot nabiranje idej. Opozorimo jih na to, kakšne so misli slabega in dobrega bralca, kako hitimo od vrstice do vrstice in kako združujemo celotne pomene z enim pogledom."

Nives Andrič je pred dobrima dvema letoma iz pravljič tudi diplomirala. V svoji diplomski nalogi je obravnavala pomen pravljič pri predšolskih otrocih:

"V predšolskem obdobju se otroci učijo izražati svoja čustva, misli, izkušnje ter sporočila drugih. V diplomski nalogi sem skušala prepoznati in ugotoviti razlike v načinih, na katere se otroci odzivajo ob pripovedovanju in ilustriranju dveh pravljič: ljudske Janček Ježek in kratke umetne pravljice Stara hiša št. 3 Ele Peroci. Pri tem sem upoštevala njihovo starost. Obravnavala sem dve skupini otrok. V prvi skupini je bilo 15 otrok, starih od tri do pet let, drugo skupino je prav tako sestavljalo 15 otrok, starih šest let. V obeh skupinah sem uporabila enake metode dela: vsako pravljico smo najprej poslušali ter jo nato še ilustrirali. Ob obeh dogodkih pa sem preverila odzive otrok. Ljudska pravljica je pri 3-5 letnih otrocih vzbudila več kontekstno ustvarjalnih odgovorov, preko njih so si priklicali v zavest vse vtise oziroma spomine iz poslušanja drugih pravljič. Na prebrane dele druge, umetne pravljice, je mlajša skupina odgovarjala bolj situacijsko, kar potrjuje, da je prva skupina zamenjala muco s kužkom kot glavnim junakom in čisto spremenila potek pravljice. Druga skupina šestletnih otrok je na prebrane dele ljudske pravljice odgovarjala situacijsko. Ljudska pravljica je v njih sprožila senzacijo vsvetu odraslih ljudi, kar kaže, da so otroške bivanjske sposobnosti tako rekoč neomejene. Pravljica nanje ni delovala čudežno, ni vzbujala močne domišljije, temveč primerjavo z njihovo življenjsko situacijo. Na drugo pravljico pa jestarejša skupina odgovarjala bolj kontekstno. Pri tem ni bila nič kaj ustvarjalna ali obnovitvena v primerjavi s prvo skupino. Vse to potrjuje, da je svet domišljije najbogatejši od tretjega do petega leta starosti, zato starši in vzgojitelji ne smemo zamuditi tega časa, v katerem lahko vsakemu otroku pričramo nekaj lepega, zelo pomembnega za njihov razvoj."

Nives Andrič sem se zahvalila za pogovor, v katerem pa je pozabila omeniti tudi številne ustvarjalne likovne delavnice, ki jih ob urah pravljič prireja za otroke, ki prihajajo k njej v knjižnico. Iz skromnosti tudi ni povedala, da že vsa leta v koprski knjižnici vodi oddelek za mlade bralce. Zaželimo ji še veliko ustvarjalnih uric v družbi z otroki.

Špela Pahor
Mestna knjižnica Izola

MEDNARODNA DEJAVNOST

NA RAZPOTJU: KAM BO ŠLA TEHNOLOGIJA E-KNJIG V NASLEDNJEM DESETLETJU?

javna razprava na knjižnem sejmu v
Frankfurtu, 6.10.2006

Na razpravi so sodelovali naslednji razpravljalci: dr. Daniel C. Baumgart (Charite Medical Center / Berlin), Paul Carr (glavni urednik The Friday Project / The Guardian), dr. Olaf Ernst (direktor eBooks / Springer), Jim Garber (Director Content Partnership / Google), Dan Penny (raziskovalec tržišča / Electronic Publishing Service). Razpravo je vodil novinar Guy Kewney priznan kot najboljši poznavalec in analitik PC in eden prvih programerjev.

Po velikem bumu elektronsko dostopnega gradiva v drugi polovici devetdesetih let se je na področju znanstvenega raziskovanja in publiciranja

močno uveljavil segment elektronskih revij. V nasprotju s pričakovanji pa je segment elektronskih knjig zelo zaostal.

Eden od bistvenih razlogov za to je verjetno drugačen način človekovega delovanja in uporabe tovrstnega gradiva. Članek iz strokovne revije je namreč zaključena celota manjšega obsega, ki omogoča drugačen način dostopa in dela z njim, kot pa običajno obsežnejša monografska dela – knjige. Kljub temu se razni manjši in večji ponudniki trudijo, da bi tudi to gradivo naredili čimbolj prilagojeno potrebam posameznika in tehnologiji. Razgovor je potekal tudi v smer primerjav med člankom ter posameznim knjižnim poglavjem, vendar pa je poglavje lahko zaključena celota le v okviru strokovne monografije, težje ali nikakor pa ne leposlovnega dela.

Zato si še vedno težko predstavljamo prebiranje e-knjige na plaži ali zvečer v postelji, kljub temu, da so v preteklosti vložili že več naporov v izdelavo raznih naprav – tehničnih pripomočkov, ki bi naredile tudi to obliko gradiva bolj dostopno uporabniku.

Moderator je omenil in pokazal tudi novo napravo te vrste v velikosti papirja formata A4 podjetja iRex technologies (www.iRexTechnologies.com), ki podpira različne formate (pdf, XHTML, txt, ...) ter s svojim zaslonom omogoča tudi prebiranje vsebin ob neugodnih svetlobnih razmerah (npr. sonce na plaži). Ta naprava omogoča tudi mnogo drugih dodatnih možnosti, vendar podrobnosti niso bile predstavljene, saj razprava ni bila namenjena njenemu reklamiranju.

Nekateri vsebinski poudarki ter zaključki iz razprave:

- vse, kar danes tukaj predvidevamo, se na osnovi dosedanjih dogajanj pri razvoju tehnologij lahko že jutri izkaže za napačno (Kewney),
- nedvomno bo potrebno združiti različne stvari v enoten format ali pa

te formate bolj poenotiti tako, da za njihovo uporabo ne bo potrebno toliko različnih tehnologij (Kewney),

- cross linking je ena od najbolj pomembnih stvari pri znanstvenem raziskovanju, ki ga omogoča tehnologija, zato ga je potrebno še bolj razvijati (Baumgart),
- e-knjige bodo nedvomno prišle tudi na plažo, saj tehnologija že omogoča, da predvsem v azijskem svetu nekateri že prebirajo posamezna poglavja knjig preko mobilnih telefonov (Carr),
- noben nov medij do sedaj še ni uničil prej obstoječih, kljub temu, da so to vedno napovedovali (prihod televizije naj bi uničil radio, prihod VHS kaset naj bi uničil kino, prihod elektronskega gradiva naj bi uničil tisk, ...) (Kewney).

Za zaključek je moderator avditoriju zastavil naslednje vprašanje:

Kdo od vas ima pri sebi mobilni telefon?

Seveda ni bilo v avditoriju nikogar, ki ne bi dvignil roke.

Nato je moderator nadaljeval:

Kdo od vas si je lahko pred dvajsetimi leti predstavljal, da bo tukaj sedel z mobilnim telefonom pri sebi?

Na to vprašanje se ni dvignila nobena roka.

S tema vprašanjema se je razprava tudi zaključila.

V nadaljevanju sem si ogledal nekaj ponudb e-knjig različnih ponudnikov. Poleg mnogih manjših ponudnikov, usmerjenih predvsem v izdajo tiskanih oblik, ki elektronske različice nudijo le v številčno manjšem obsegu, je bilo na sejmu prisotnih tudi nekaj večjih ponudnikov. Naj jih naštejemo le nekaj: netLibrary (OCLC PICA), ki je uporabnikom in knjižničarjem knjižnic Univerze v Ljubljani že znan servis,

Books on ScienceDirect, novo prihajajoči Springer eBook Collection ter ponudnik EBSCO.

Medtem, ko prvi in zadnji imenovani ponujata e-knjige različnih založnikov preko svojih tehničnih rešitev, pa srednja dva (ScienceDirect in Springer) ponujata le "svoje" gradivo dostopno na že obstoječih platformah. Razumljivo je, da je njuna ponudba številčno manjša, vendar bolj usmerjena na posamezne vsebinske sklope, medtem ko netLibrary in EBSCO zajemata širši spekter vsebin, veliko večje število naslovov in ponudbo več založnikov. Prednost Books ScienceDirect in Springer eBook Collection pa je, da v okviru svojih ponudb omogočata navzkrižno iskanje po vsebinah, ki jih ponujata (torej linke med knjigami in revijami iz njune ponudbe).

Vsi naštetih ponujajo dostop na osnovi enoletnih pogodb z možnostmi podaljševanj ter raznimi ugodnostmi, podobno kot to velja za e-revije. Vsi ponujajo knjige v posameznih vsebinskih paketih, vendar obstaja tudi možnost nakupa posameznih naslovov. Več podrobnosti je možno najti na njihovih spletnih straneh.

Tudi trg e-knjig se hitro spreminja. Na enem od mnogih reklamnih gradiv, ki jih je najti na sejmu, je o tem zapisano. Konec devetdesetih let, v času največjega vzpona elektronskih revij, ko so veliko pozornosti posvečali tudi ponudbi e-knjig, je avtor tistega reklamnega gradiva naštel 24 različnih ponudnikov tega gradiva (e-knjig). Ko je pred kratkim preverjal njihovo sedanjo ponudbo, jih je od prejšnjih 24 delovalo le še 8. Seveda pa se je le tem pridružilo mnogo novih.

Dinamika sprememb na trgu e-knjig je torej precejšnja. Knjižničarji se bomo morali odločati kaj najbolj ustreza našim

uporabnikom, ter se odločati kaj jim ponuditi, da bodo ustrezno informirani, naši viri pa kar najbolj uporabljani.

Matjaž Eržen
Centralna tehniška knjižnica
Univerze v Ljubljani

MEDNARODNA SREČANJA

KNJIŽNICE - ZAKLADNICE PISNE IN DIGITALNE DEDIŠČINE¹

35. skupščina Hrvaškega knjižničarskega
društva
Plitvička jezera, 27.–30. september
2006

Glavna tema letošnjega strokovnega posvetovanja hrvaških knjižničarjev (<http://www.hkdrustvo.hr/hr/skupovi/skup/78/>) je bila trajno ohranjanje kulturne dediščine, ki jo hranijo knjižnice. Knjižnice so se znašle pred novimi nalogami, ki jih narekuje digitalno okolje; poleg skrbi za zbiranje, posredovanje in ohranjanje pisne kulturne dediščine na t. i. tradicionalnih nosilcih zapisa, se srečujejo s problematiko hitrega naraščanja elektronskih informacijskih virov, zlasti zapisanih v digitalni obliki, in drugačnimi potrebami in pričakovanji uporabnikov, ki narekujejo izgradnjo digitalnih zbirk, elektronsko ponudbo storitev in aktivnejšo vlogo knjižnic v procesu ustvarjanja in uporabe znanja.

¹ Poročilo je objavljeno tudi na spletnih straneh ZBDS.

Referati, okrogle mize in delavnice so obravnavali strategije in politike hranjenja in trajne zaščite informacijskih virov, problematiko digitalizacije knjižničnega gradiva ter izgradnje in ponudbe digitalnih zbirk, predstavljeni so bili tudi primeri dobre prakse in nekatere raziskave hrvaških knjižničarjev na področju bibliotekarske in informacijske znanosti.

V uvodnem plenarnem delu posvetovanja je predlog Nacionalne strategije digitalizacije arhivskega, knjižničnega in muzejskega gradiva (<http://www.daz.hr/bastina>) predstavila predstavnica hrvaškega ministrstva za kulturo **D. Seiter-Šverko**. Ministrstvo za kulturo RK je leta 2005 imenovalo delovno skupino za pripravo strategije oz. nacionalnega programa digitalizacije gradiva, ki ga hranijo arhivi, knjižnice in muzeji. Projekt digitalizacije kulturne dediščine je tako postal eden od strateških ciljev omenjenega ministrstva. Analiza stanja je pokazala, da so bili zaključeni ali še potekajo številni projekti digitalizacije, ki pa potekajo nekoordinirano, večkrat brez upoštevanja ustreznih standardov, rezultati pa ne opravičujejo vloženih sredstev. Zato bo nacionalni program digitalizacije gradiva osnova za financiranje projektov digitalizacije, digitalne zbirke pa bodo dostopne na enotnem portalu »Hrvaška kulturna dediščina«.

O pomenu kriterijev izbire gradiva za digitalizacijo je spregovorila **A. Horvat**. Izpostavila je dejstvo, da knjižnice in druge organizacije, ki hranijo pisno kulturno dediščino, vse bolj pogosto in v vse večjem obsegu digitalizirajo dele svojih zbirk, da bi jih naredile uporabnikom dostopnejše in zagotovile njihovo trajno ohranjanje. Tako nastaja »digitalni svet«, ki ni popolnoma enak analognemu. Ne le, da nastaja na osnovi izbire le posameznih zbirk ali njihovih delov za pretvorbo v digitalno obliko oz. izbire določenih digitalno nastalih virov

in je večkrat pogojen s trenutnimi tehničnimi možnostmi, ampak je tudi drugače organiziran. Številni delovni postopki, ki so se do sedaj izvajali v knjižnicah, niso več primerni. Zato je treba določiti kriterije izbire gradiva za digitalizacijo in načine bodočega urejanja digitalnih knjižničnih zbirk, da se pri tem knjižnice ne bi odločale vsaka na svoj način. Avtorica je izdvojila nekaj osnovnih kriterijev, ki naj bi se upoštevali, npr. stanje gradiva, pogostost uporabe, kulturni oz. znanstveni pomen, avtorsko pravna zaščita itd.

Zbirko Gallica (<http://gallica.bnf.fr/>), ki jo že desetletje gradi Nacionalna knjižnica Francije in vsebuje že 96.000 izvodov digitaliziranega tiskanega gradiva in 80.000 slik, je predstavila **C. Mocellin**. Najprej se je zaustavila pri politiki izgradnje zbirke ter tehničnih rešitvah (npr. protokol OAI (<http://www.openarchives.org/index.html>)), nato pa izpostavila nekaj tematskih projektov (Dossiers), ki jih knjižnica izvaja v zadnjih letih v sodelovanju z različnimi partnerji (npr. v sodelovanju z ameriško Kongresno knjižnico poteka projekt o francoskem prebivalstvu v ZDA). Predstavljen je bil tudi projekt digitalnega repozitorija (arhiva) za trajno ohranjanje izvorno digitalnih in digitaliziranih vsebin.

V okviru delavnice z naslovom ***Digitalizacija knjižničnega gradiva*** je bila obravnavana problematika organizacijskih in pravnih vidikov digitalizacije. Posebna pozornost pa je bila namenjena digitalizaciji hrvaških časnikov. Predstavljeni so bili tudi nekateri primeri dobre prakse. Na nekatere splošne izzive, pred katerimi se znajdejo knjižnice, ko začenjajo z digitalizacijo, je opozorila **S. Klarin**. Poudarila je tudi pomen sodelovanja v projektih digitalizacije in sledenja skupni strategiji. **D. Živković** je svoj prispevek namenila pereči problematiki, s katero se srečujejo knjižnice tako pri izbiri gradiva

za digitalizacijo kot tudi kasneje – pri zagotavljanju dostopa do digitalnih vsebin, tj. problematiki varovanja intelektualne lastnine oz. avtorsko pravne zaščite gradiv. Knjižnice v prvi fazi izgradnje digitalnih zbirk zato za digitalizacijo izbirajo gradiva, ki avtorsko niso več zaščiteni oz. zbirajo izvorno digitalna gradiva, ki so prosto dostopna. Poslanstvo knjižnic je, da ohranijo ravnotežje med interesi uporabnikov in njihovo pravico do prostega dostopa do informacij ter interesi avtorjev za pravično nadomestilo za njihovo intelektualno delo. Zato so se znašle pred težko nalogo, saj morajo z nosilci avtorske pravice ali njihovimi zastopniki sklepati dogovore tako glede pogojev digitalizacije gradiv kot tudi glede njegove dostopnosti. Avtorica je opozorila, da je omenjena problematika še posebej zapletena v primeru časnikov, saj celo uredništva sama večinoma nimajo urejenih avtorskih razmerij s pisici prispevkov. **S. Mokriš** je opozorila na vedno večje zanimanje uporabnikov za časnike in predstavila nekaj najbolj znanih programov oz. projektov zagotavljanja dostopa, obdelave in hranjenja časnikov: angleški projekt NEWSPLAN

(<http://www.bl.uk/collections/nplan.html>), avstralski projekt NPLAN (<http://www.nla.gov.au/nplan/index.html>) in ameriški program USNP (<http://www.neh.gov/projects/usnp.html>). Izkušnje drugih držav lahko koristno izrabijo tudi hrvaške knjižnice. Elemente, ki jih mora vključevati vsak projekt digitalizacije, sta predstavila **B. Badurina** in **B. Bosančić**. Opozorila sta tudi, da projekt digitalizacije vpliva na celotno poslovanje knjižnice, delovne procese, organizacijo in razporeditev zaposlenih ter oblikovanje storitev za uporabnike. Med primeri dobre prakse je bila najprej predstavljena digitalizacija starejših časnikov v Mestni knjižnici "Metel Ožegović" Varaždin. **M. Kraš** je predstavil rezultate projekta zaščite časopisov, ki zajema fotokopiranje posameznih strani, njihovo skeniranje in

shranjevanje na mikrofilm in CD-ROM. Izdelavo prve digitalne zbirke (zbirka rokopisov književnika Hasana Kikića) v Bosni in Hercegovini je predstavila **V. Sotirov-Đukić**. V zbirki so rokopisi iz domoznanskih zbirk Mestne knjižnice Sarajevo in Splošne knjižnice iz Gradačca. Trenutno je zbirka dostopna na CD-ROM². **M. Miletić Drder** je predstavila postopke izbire, priprave, skeniranja in predstavitve starih zemljevidov in atlasov iz zbirke Nacionalne in univerzitetne knjižnice v Zagrebu (<http://www.nsk.hr/HeritageDetails.aspx?id=212>), o sodelovanju omenjene knjižnice v projektu mednarodne digitalne knjižnice za otroke (<http://www.childrenslibrary.org/>) pa sta spregovorili **J. Slobodanac** in **V. Čelić-Tica**. Nacionalna knjižnica in Splošna knjižnica Bjelovar sta skupaj izvedli več promocijskih in raziskovalnih aktivnosti, imenovana je bila tudi nacionalna skupina za izbiro otroških slikanic in knjig za digitalizacijo. Prva dela so v digitalni knjižnici za otroke že dostopna.

Digitalni arhiv hrvaških mrežnih publikacij (<http://www.nsk.hr/DigitalLib.aspx?id=80>), ki ga je vzpostavila hrvaška nacionalna knjižnica v sodelovanju z Univerzitetnim računalniškim centrom v Zagrebu je predstavila **T. Buzina**. V sistem za arhiviranje spletnih gradiv so bila prva gradiva vključena jeseni 2004. V prvi fazi izgradnje digitalnega arhiva se selektivno zbira gradivo, ki je javno dostopno na internetu. Prioritetno se zbira gradivo informativne vsebine, ki ima splošen kulturni pomen za širšo skupnost. Upoštevajo tudi ugled in zanesljivost založnikov. O dejavnosti Hrvaške informacijsko dokumentacijske referalne agencije – HIDRA (<http://www.hidra.hr>) je spregovorila **T. Horvat**. Gre za agencijo, ki zbira,

obdeluje, hrani in posreduje uradne dokumente in informacije Hrvaške in sodi med strokovne službe hrvaške vlade. V sodelovanju z Univerzitetnim računalniškim centrom v Zagrebu je nastal projekt Arhiv mrežnih dokumentov – dokumentov z uradnih spletnih strani državnih organov. Omenjeni dokumenti se zbirajo v digitalnem arhivu od leta 2004 dalje (<http://www.hidra.hr/arhiva/arhiva.htm>). Projekt izgradnje institucionalnega digitalnega arhiva Fakultete za strojništvo in ladjedelništvo sta predstavili **T. Krajina** in **H. Markulin**. Projekt se je začel v letu 2005, sredi letošnjega leta pa so bili javnosti predstavljeni prvi rezultati – omogočen je dostop do zbirk magistrskih in doktorskih del v celotnem besedilu (<http://www.fsb.hr/library/search.php>).

HRČAK – portal hrvaških znanstvenih časopisov (<http://hrcak.srce.hr/>) je predstavila **M. Mihalić**. Portal je nastal v sodelovanju med Hrvaškim informacijskim in dokumentacijskim društvom (HIDD), Univerzitetnim računalniškim centrom in Knjižnico Instituta Rudžer Bošković v letu 2005, finančno ga podpira Ministrstvo za znanost, šolstvo in šport. Gre za centralni znanstveni portal, kjer je na enem mestu omogočen dostop do strokovnih časopisov, ki so prosto dostopni. Za vsak časopis in članek so na voljo metapodatki, izdelani po metapodatkovni shemi Dublin Core. Ob koncu delavnice smo spoznali še projekt izgradnje digitalne zbirke za slepe in slabovidne, ki jo gradi Knjižnica "Fran Galović" iz Koprivnice. **S. Frajtag** in **D. Sabolović-Krajina** sta najprej predstavili Hrvaško knjižnico za slepe (<http://www.hkzasl.hr/>), ki je bila ustanovljena leta 1965. Slepim in slabovidnim dostavlja na dom gradivo v Braillovi pisavi in zvočne knjige, uporabljajo ga lahko v njenih prostorih, na telefonski poziv pa gradivo dostavlja tudi v domove za ostarele. Knjižnica ima tudi lastno tiskarno za tiskane in zvočne

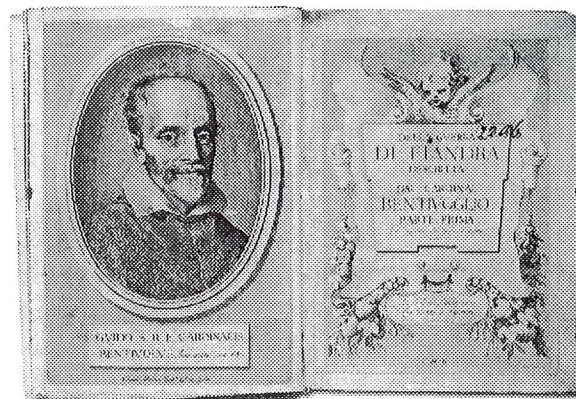
² Dostopen tudi v Informacijskem centru za bibliotekarstvo v NUK.

knjige, v zadnjih letih pa razvija tudi digitalne zbirke za slepe in slabovidne ter gradi digitalni arhiv knjižnega gradiva, ki je na magnetofonskih trakovih. Knjižnična zbirka za slepe in slabovidne, ki jo načrtuje splošna knjižnica v Koprivnici, bo temeljila večinoma na zvočni produkciji Hrvaške knjižnice za slepe, tj. konverziji analognih zvočnih knjig v digitalne. Že zdaj pa slepim in slabovidnim nudi različna gradiva in storitve, v okviru evropskega projekta pa je bila nabavljena tudi posebna oprema za uporabo gradiv. Kratko poročilo o dosedanjih dosežkih je dostopno na <http://www.knjiznica-koprivnica.hr/novosti/default.asp?sid=134&tid=121>.

Delavnica **Zaščita knjižničnega gradiva** je bila namenjena spoznavanju najnovejših dognanj s področja preventivne zaščite gradiva (**S. Njegač** je opozorila na pomen vzpostavitve ustreznih pogojev za varovanje in mikro klimatskih zahtev za hranjenje gradiva, pravilne uporabe gradiva in rokovanja z njim. Poudarila je, da npr. pravilna izbira zaščitne opreme bistveno upočasni procese staranja gradiva.) in predstavitvi problematike in primerov dobre prakse s področja zaščite starih hrvaških časnikov. Izhodišča za razpravo je podala **J. Sršen**, predsednica Komisije za zaščito knjižničnega gradiva, **S. Amulić** pa je predstavil IFLA priporočila za fizično zaščito časnikov in zagotavljanje njihove dostopnosti in na kratko povzel prizadevanja hrvaških knjižničarjev na tem področju.

Digitalno čitalnico avstrijskih časnikov (ANNO), ki jo je vzpostavila Nacionalna knjižnica Avstrije, je predstavila **S. Mueller**. ANNO (<http://anno.onb.ac.at/>) omogoča dostop do starejših avstrijskih časnikov in časopisov (60 naslovov, 3.5 milijona strani). Prek spleta so dostopni časniki in časopisi od začetka 18. stol. do leta 1935. Iskanje je možno po naslovu časnikov in časopisov ter datumu izida. Končnemu uporabniku je

digitalizirano gradivo dostopno v formatih TIFF, PNG in PDF.

Slika 1: Bentivoglio, Guido. Della guerra di Flandria. Colonia (Köln) 1633-1639. (naslovna stran)

Vir: <http://www.escape.hr/skpu/rariteti/24.jpg>

Slika 2: Stieler, Adolf. Hand-Atlas über alle Theile der Erde nach dem neuesten Zustande und über das Weltgebäude. Gotha 1817-1833. (zemljevid srednjeevropskih dežel in Istre iz 1818. leta)

Vir: <http://www.escape.hr/skpu/rariteti/29.jpg>

Med primeri dobre prakse smo spoznali varovanje in načine zaščite gradiva t. i. Pomorske knjižnice v Univerzitetni knjižnici Pula (http://www.skpu.hr/odjeli_mornaricka.phtml), ki že od leta 1993 dalje sistematično izvaja program zaščite poškodovanega gradiva (**B. Dobrić**), ter projekt obnove in zaščite zbirke knjig iz 16. – 18. stoletja s področja Dubrovniške republike, ki ga izvajajo različne knjižnice in druge organizacije v Dubrovniku v sodelovanju z oddelkom za bibliotekarstvo iz Osijeka in strokovnjaki za stare knjige iz Zagreba (**M. Šapro Ficović**). Načine zaščite razglednic in voščilnic iz domoznanske zbirke, ki jo hrani Pokrajinski muzej Našice, je predstavila **R. Bošnjaković**. Originale vstavljajo v posebne plastične ovoje, hranijo pa v kovinskih omarah in niso prosto dostopni uporabnikom; le-tim nudijo kopije, ki so zbrane v tematskih celotah in vsebujejo tudi ustrezne opise. Gradivo strokovno obdelujejo računalniški program M++; poleg bibliografskega zapisa se shrani tudi digitalna kopija gradiva. Vedno je razveseljivo slišati, da knjižnice pridobivajo dodatne prostore za zbirke – **N. Eleta** je prikazala projekt dozidave Mestne knjižnice I. G. Kovačića v Karlovcu, kjer bo nove prostore dobila domoznanska zbirka. Pomen restavriranja starih in redkih knjig je izpostavil **Ž. Vegh**, **S. Tomljanović** pa je prikazala skrb za knjižno dediščino na območju Reke, kjer univerzitetna knjižnica vodi večletni projekt izgradnje zgodovinske zbirke. Zanimive so tudi izkušnje zagrebške mestne knjižnice (Knjižnice grada Zagreba), ki gradi domoznansko zbirko Zagrebiensia in pripravlja projekt njene digitalizacije (**Đ. Posarić**).

Na zelo dober odziv je naletela delavnica ***Raziskovalna dejavnost na področju bibliotekarske in drugih informacijskih znanosti***, katere namen je bil seznaniti knjižničarje z že izvedenimi ali tekočimi raziskavami in jih vzpodbuditi k

sodelovanju v raziskovalnem delu. **A. Horvat** je predstavila projekta Utemeljitev in zasnova Centra za stalno strokovno izobraževanje knjižničarjev (2002) in Prosti dostop do informacij in Informacije o EU v splošnih knjižnicah. **T. Aparac-Jelušić** in **S. Faletar-Tanacković** sta predstavili analizo del, ki se ukvarjajo s problematiko organizacije, ohranjanja in uporabe pisne kulturne dediščine, **M. Dragija-Ivanović** s sodelavci pa raziskavo o bralnih in informacijskih potrebah otrok in mladine, ki sta jo izvedla oddelka za knjižničarstvo Univerze v Zadru in oddelk za informacijske znanosti Filozofske fakultete Univerze v Osijeku na področju osiješko-baranjskega področja. O tekoči raziskavi s področja informacijskih potreb mladih uporabnikov splošnih knjižnic je spregovorila **I. Stričević**, **I. Pilaš** pa je predstavila rezultate analize vrednotenja digitalnih zbirk mednarodnih organizacij, in sicer s področja uradnih publikacij. Zelo zanimiva je bila tudi predstavitev prvih rezultatov bibliometrijske analize revije Vjesnik bibliotekara Hrvatske za obdobje 1950-2005, ki jo je opravil **F. Pehar**. Analiza avtorjev je npr. prinesla podobne rezultate, kot dosedanje bibliometrijske analize revije Knjižnica (prevladujejo prispevki z enim avtorjem, malo število tujih avtorjev, malo število avtorjev je objavilo velik delež prispevkov ipd.), zasledimo pa tudi podatek, da noben članek ni bil napisan v sodelovanju med študentom bibliotekarstva in starejšim avtorjem, kar pa v primeru Knjižnice ne drži.

Za vse, ki se že ukvarjajo s pridobivanjem izvenproračunskih sredstev za knjižnice oz. jih to čaka, je bila zanimiva udeležba na delavnici ***Zagotavljanje finančnih sredstev za projekte in donacije***. O pridobivanju donacij je spregovorila **E. Bačić**, o izkušnjah nacionalne knjižnice pri sodelovanju v enem od projektov TEMPUS z naslovom Opredelitev modela knjižničnega sistema Univerze v Zagrebu

pa **M. Mihalić**. Sodelovanje Hrvaškega knjižničarskega društva v različnih projektih je prineslo dragocene izkušnje glede priprave in prijave projektov in pregled nad možnimi naslovniki za pridobivanje projektnih sredstev. **A. Belan-Simić**, bivša predsednica HKD, je opozorila ne nekaj dejavnikov, ki bistveno vplivajo na to, da je prijavljeni projekt izbran za (so) financiranje.

Tradicija je že, da je na posvetovanjih hrvaških knjižničarjev prisotna tudi **posterska sekcija**. Letos je bilo razstavljenih kar 19 posterjev, ki so pokrivali področje organizacije posebnih zbirk tiskanega in digitalnega gradiva, dostopnosti elektronskih informacijskih virov in zbirk časnikov. V okviru **volilne skupščine** združenja so bili izvoljeni novi organi, nova predsednica je postala Zdenka Sviben (Knjižnice grada Zagreb). Po zaključku posvetovanja pa sta bili organizirani še dve strokovni ekskurziji.

Udeležba na posvetovanju nama je omogočila seznanitev z dogajanjem v hrvaškem knjižničarstvu, še zlasti na področju digitalizacije in izgradnje digitalnih zbirk ter delovanju digitalnega arhiva, kjer lahko marsikatero izkušnjo hrvaških kolegov koristno uporabimo pri nadaljnji izgradnji Digitalne knjižnice Slovenije - dlib.si. Zanimivi sta bili tudi predstavitvi gostij iz tujine – še posebej je bila zanimiva predstavitev digitalizacije v avstrijski nacionalni knjižnici. Obojestranska (ÖNB in NUK) pripravljenost na partnersko sodelovanje pri digitalizaciji starejših časnikov in časopisov bi se lahko v kratkem realizirala s skupnim projektom digitalizacije Laibacher Zeitunga.

Zanimive in koristne so tudi hrvaške izkušnje glede delovanja strokovnega združenja, ki se je leta 2004. reorganiziralo in formalno preoblikovalo iz zveze društev v društvo z različnimi vrstami članov – kolektivni (društva) in individualni (posamezniki, častni člani). Žal nova zakonodaja s področja društev

pri nas takšnih rešitev ne omogoča. HKD je aktivno na številnih področjih in dobro sodeluje z oddelki za bibliotekarstvo (Zagreb, Osijek, Zadar), ministrstvi, knjižnicami itd. Zelo kakovostna je publicistična dejavnost združenja, in ne nazadnje – z letom 2006 mu je ministrstvo, pristojno za kulturo, odobrilo redna sredstva za dva zaposlena, ki opravljata zdaj profesionalno naloge strokovnega in administrativnega tajnika. S profesionalizacijo bo združenje v prihodnje zagotovo še razširilo obseg svojega delovanja.

Udeležbo na posvetovanju sta nama omogočili **Zveza bibliotekarskih društev Slovenije** in **Narodna in univerzitetna knjižnica**.

Melita Ambrožič,
Mojca Šavnik

Narodna in univerzitetna knjižnica

DESETO LETO MEDNARODNE KONFERENCE ECDL

Alicante, Španija, 17.-22.9.2006

Septembra 2006 je potekala 10. konferenca **European Conference on Research and Advanced Technology for Digital Libraries**, pod naslovom "Naproti evropski digitalni knjižnici". Obravnavane so bile naslednje teme: arhitekture

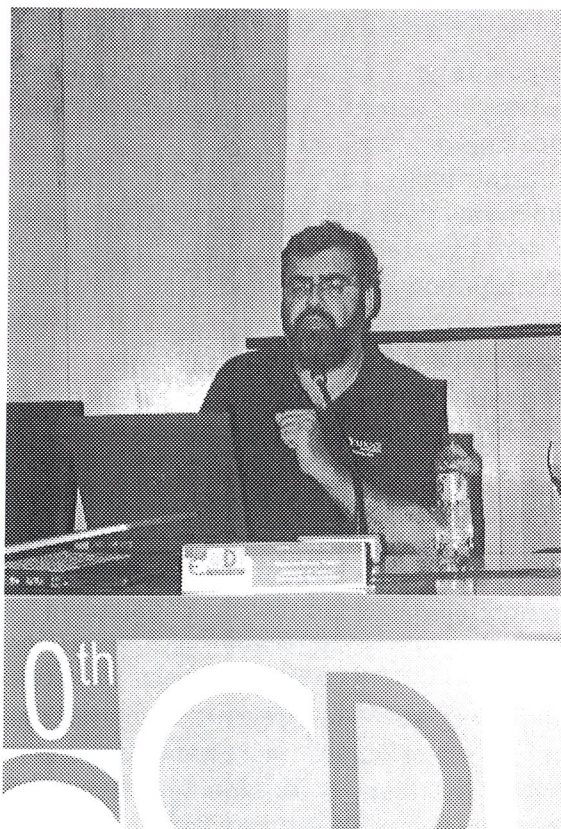
digitalnih knjižnic, sistemi za natančnejše poizvedovanje po digitalnih vsebinah, metode, modeli in evalvacija digitalne knjižnice, metapodatki, študije uporabnikov, digitalne avdiovizualne vsebine, premične slike (*streaming*) ter razne aplikacije v digitalnih knjižnicah.

Od skupaj 130 oddanih prispevkov so recenzenti sprejeti le 36 (28%), ki so bili objavljeni v zborniku: Gonzalo, Julio ... [et al.] (Eds.) : *Research and advanced technology for digital libraries: proceedings. 10th European conference, ECDL 2006, Alicante, Spain, September 2006.* - Springer, cop. 2006. (Lecture notes in computer science, ISSN 0302-9743; 4172).

Vsak prispevek so pregledali trije recenzenti, kar kaže na kvaliteto objav. Žal večina recenzentov prihaja s področja računalništva in zato verjamem, da so bili mnogi zelo dobri prispevki zavrjeni samo zato, ker niso imeli pridiha eksaktnih znanosti. Prispevki prikazujejo vrhunske novosti s področja gradnje in teoretičnega razvoja digitalne knjižnice. Mnoge opisane rešitve sodijo v eksperimentalno sfero in poraja se vprašanje ali sploh imajo aplikativno prihodnost. Rešitve, ki so nam bile predstavljene na prejšnjih posvetovanjih, so se namreč že uveljavile tudi v knjižničnem okolju.

V uvodnem nagovoru je Julio Gonzalo, eden od organizatorjev, predstavil analizo prispevkov vseh desetih konferenc ECDL. Kljub temu, da je konferenca evropska, je bilo več kot 50% prispevkov iz ZDA. Zato je bilo slišati predloge, da naj bi konferenca postala svetovna in ne le evropska. Kljub zanimivi tematiki, je bilo med udeleženci tudi tokrat zelo malo knjižničarjev. Nekateri računalničarji, s katerimi sem se srečala, so zatrjevali, da je ECDL povsem "knjižničarska" konferenca, medtem, ko so mnogi knjižničarji trdili prav nasprotno, da je to izključno "računalniška" konferenca. Očitno že

nekaj let nastaja interdisciplinarno področje, ki bi ga morali oboji veliko bolj pokrivati; tako fakultete za bibliotekarstvo in informacijske vede, kot fakultete za računalništvo. Na Tehnični Univerzi na Dunaju in verjetno tudi drugod imajo že prilagojene programe s tovrstnimi vsebinami.

Slika 1: Dr. Ricardo Baeza Yates med nagovorom

Povabljeni predavatelji so znova bili znamenite osebnosti, in sicer: **Horst Forster**, direktor evropskega programa "Vsebine" v Generalnem direktoratu za informacijsko družbo in medije, ki je predstavil strategijo in politiko Evropske komisije pri sofinanciranju evropskih raziskav na področju digitalne knjižnice; znameniti **dr. Ricardo Baeza-Yates** (Slika 1.), direktor *Yahoo! Research Barcelona* (Španija) in *Yahoo! Research Latinska Amerika*, Santiago (Čile), ki je govoril o najnovejšem razvoju Googla in o raziskavah uporabnikov, ki potekajo v

ozadju tega razvoja; ter dr **Michael A. Keller**, vodja univerzitetne knjižnice na Univerzi Stanford, založnik *HighWire Press* ter *Stanford University Press*, ki je predstavil status projekta *Google Book Search* ter prednosti, ki jih ta prinaša.

V nadaljevanju navajam nekaj novosti glede smeri razvoja digitalne knjižnice iz letošnje konference:

- Nove digitalne knjižnice ponujajo vse večjo granularnost informacij, elektronski viri (predvsem besedila) so prikazani v delih ali strukturirano, kar ponuja bralcu možnost hitrejšega pregledovanja vsebin s preskakovanjem iz enega poglavja ali dela v drugo.
- Vse več zbirk ali digitalnih vsebin gradi skupina posameznikov distribuirano. Povezave z relevantnimi viri so zelo pomembne.
- Vse večja je težnja po razvoju sistemov v digitalnih knjižnicah, ki lahko prenesejo in podpirajo veliko večje količine podatkov ter datoteke različnih tipov multimedijskih vsebin. Takšna je na primer multimedijska zbirka, ki so jo v okviru projekta Cervantes razvili na Oddelku za računalništvo na Univerzi A&M v Texasu, ZDA. Zbirka pokriva vse vidike Cervantesovega časa in življenja. Vsebuje bibliografske informacije, študije, zgodovinske raziskave, glasbo, ex-librise in besedno ikonografijo, vse med seboj vsebinsko povezano.
- Nove arhitekture računalniških mrež P2P (*peer-to-peer*) ponujajo distribuirano obvladovanje obsežnih digitalnih vsebin. Z distribuiranim indeksiranjem ta rezultat izmenjave različnih baz znanj omogoča večjo natančnost pri poizvedovanju.
- Gradnja primarnih repozitorijev digitalnih vsebin (njihov cilj je trajno ohranjanje gradiva) je glavna tema konference že zadnjih pet let. Na letošnji konferenci smo videli, da so bile ustvarjene aplikacije, ki omogočajo samostojno izdelavo

sekundarnih repozitorijev. Gradivo v teh repozitorijih je kompilacija ali "kolaž" izbranih vsebin iz primarnih repozitorijev, ki so v celoti prevzete ali z URL-ji povezane s primarnim repozitorijem. Potem jih posamezniki dopolnijo z metapodatki, besedili ipd. Sprašujem se, ali in kako bomo bibliotekarji obdelovali te novo nastale vsebine; kako lahko ocenimo, ali je vsebina v sekundarnem repozitoriju vredna obdelave; ali dodana vrednost kompilatorja oziroma novega avtorja opravičuje potrebo po njeni dodatni obdelavi; ali so urejene avtorske pravice. Skratka, sekundarni repozitoriji predstavljajo podvajanje oziroma bogatenje informacij, celo z nepopolnimi podatki ali s podatki, ki so izločeni iz konteksta.

Ali bo repozitorije lažje obdelati po posameznih enotah ali kot enovito bibliografsko bazo?

- Nastajajo orodja ali "čarovniki", ki skušajo olajšati gradnjo digitalnih knjižnic. Eno takih rešitev so razvili na brazilski Univerzi Minas Gerais, vendar orodje ne zagotavlja trajnega ohranjanja digitalnih vsebin.
- Skrb za trajno ohranjanje se prenaša tudi na arhive elektronskih sporočil z metapodatki, ki nastajajo v protokolih NNTP (*Usenet news*) in SMTP (elektronska pošta). Za upravljanje z arhivskim procesom si pomagajo s protokolom OAI-PMH.
- Glede na vse večjo količino digitalnih virov in vse težje upravljanje s temi vsebinami, je potrebno najti način za poenostavitev njihovega iskanja. V ta namen je britanski *Digital Curation Centre* razvil orodje za avtomatsko ustvarjanje metapodatkov, ki vključuje ločevanje petih različnih tipov digitalnih vsebin, kar omogoča njihovo hitrejšo in natančnejšo lokalizacijo. Na Univerzi v Atenah so uvedli koncept digitalnih prototipov objektov (DOP), ki omogočajo razvrščanje objektov po formatih, vsebinah ali drugih tipoloških

značilnostih, kar omogoča lažje upravljanje z digitalnimi vsebinami ter delno avtomatizacijo katalogizacije ali konverzij. Na Univerzi Queen Mary v Londonu so skušali olajšati poizvedovanje po dokumentih v XML s pomočjo povzetkov. Na levi strani ekrana se prikaže kazalo dokumenta, ki ga program ustvari avtomatsko, ter povzetek. Na desni strani se pojavi celotno besedilo naslova, ki ga kliknemo v kazalu. Vmesniki za poizvedovanje se vse bolj prilagajajo laičnemu uporabniku, ki mu ni potrebno poznati normiranih gesel in lahko išče tudi po polnem besedilu.

- V Nacionalni knjižnici za medicino v ZDA so poiskali rešitev za avtomatizacijo zamudnega izločevanja metapodatkov iz digitalnih vsebin. Besedila skenirajo in jih obdelajo z OCR, potem pa še indeksirajo na podlagi že uveljavljenega geslovnika.
- V Novi Zelandiji so dosegli integracijo mobilnega turističnega vodiča in digitalne knjižnice. Turistični informacijski sistem je povezan z vsebinami v digitalni knjižnici v sistemu za arhiviranje digitalnega gradiva Greenstone.
- Prof. dr. Edward A. Fox iz *Virginia Tech* je tudi letos predstavil uporabo modela 5S, tokrat pri evalvaciji uspešnosti delovanja digitalne knjižnice. To je model, ki upošteva pet različnih entitet in sicer ciljne uporabniške skupine (*Societies*), opis interakcij med uporabniki in računalniškim sistemom (*Scenarios*), distribucijo arheoloških predmetov v štiri-dimenzionalnem časovnem in geografskem prostoru (*Spaces*), način organizacije arheoloških informacij skozi več dimenzij (*Structures*) ter pretok multimedijskih informacij v procesu arheološkega planiranja, izkopavanja, analize najdenih predmetov in publiciranja (*Streams*). Drugi primer evalvacije je rezultat skupnega projekta različnih evropskih univerz in inštitutov, ki

temelji na podatkih o uporabi v log datotekah.

- Videli smo primer evalvacije metapodatkovnih standardov pri opisu digitalnega audio-vizualnega ali geografskega gradiva, kakor tudi kontrolo kakovosti metapodatkov v formatu UNIMARC.

Poleg omenjenih novosti, so nam predstavili tudi rezultate različnih raziskav uporabnikov, predvsem iz akademskih okolij; gradnjo digitalnih knjižnic za različne namene, kot je za npr. pedagoške potrebe. Prikazani so bili novi dosežki pri tehnologijah za poizvedovanje po video vsebinah. Tehnologija semantičnih mrež je še v eksperimentalni fazi in strokovnjaki poskušajo najti pot za njeno implementacijo.

Tudi letos so bile podeljene nagrade za najboljši prispevek mladega raziskovalca. Nagrajen je bil prispevek treh mladih raziskovalcev Daniela Gomesa, Sergia Freitas in Maria J. Silva iz Univerze v Lizboni, ki prikazuje rezultat njihove raziskave za doktorsko disertacijo. V okviru mednarodnega projekta iz evropskega programa Kultura 2000 smo s sodelujočimi partnerji zelo natančno definirali kriterije selekcije publikacij na spletu, tako vsebinske kot tehnične. Zato me je toliko bolj presenetila letošnja odločitev žirije, saj nagrajeni prispevek *Design and selection criteria for a national web archive* nepopolno obravnava kriterije selekcije publikacij na spletu in avtorji se niso niti potrudili, da bi stopili v stik s portugalsko nacionalno knjižnico, ki že nekaj let zajema publikacije na spletu. Avtorji tudi niso bili seznanjeni s kriteriji selekcije, ki so jih sprejele vse nacionalne knjižnice v okviru politike gradnje nacionalnih bibliografij. To je še en dokaz, kako je sodelovanje med obema strokama nujno potrebno!

V okviru konference so organizirali pet uvajalnih tečajev, ki so bili posvečeni

gradnji tezavrov in ontologij v digitalnih knjižnicah, uvodu v izobraževanje v digitalnih knjižnicah, vključevanju digitalnih knjižnic v distribuirane infrastrukture ter repozitoriju Fedora. Po konferenci so potekale delavnice. Tokrat jih je bilo skupaj sedem: *CLEF 2006: Cross-Language Evaluation Forum*, *NKOS 2006 : 5th European Networked Knowledge Organization Systems Workshop*, *DORS DL 2006 : Digital Object Repository Systems in Digital Libraries*, *DLSci 2006 : Digital Library Goes e-Science: Perspectives and Challenges*, *IWAW 2006: 6th International Workshop on Web archiving and Digital Preservation*, *LODL 2006 : Learning Object repositories as Digital Libraries: Current challenges*, ter *CSFIC 2006 : Embedding eLearning - critical success factors for institutional change*.

Zaradi projektov, na katerih osebno sodelujem, sem se udeležila šeste zaporedne delavnice IWAW 2006 (*International Workshop on Web archiving and Digital Preservation*), ki je potekala v nadaljevanju glavne konference ECDL, in sicer od 21. do 22.9.2006. Delavnico sta pred šestimi leti prvič oblikovala in organizirala Catherine Lupovici iz francoske nacionalne knjižnice ter Julien Masanès, tedaj še digitalni skrbnik (*digital curator*) v francoski nacionalni knjižnici. Nekaj let pa Julien Masanès, že leto dni direktor *European Web Archive*, Pariz, Francija, organizira delavnico v sodelovanju z dr. Andreas Raubarjem, profesorjem na Tehnični univerzi na Dunaju.

V prvih letih je bilo srečanje zamišljeno kot delavnica, vendar je s časom postalo forum za izmenjavo izkušenj na področju arhiviranja spleta, kajti vsi udeleženci lahko enakopravno sodelujemo.

Tokrat smo se seznanili z najnovejšim razvojem konzorcija IIPC (*International Internet Preservation Consortium*) ter z rezultati na področju gradnje spletnih

arhivov in spletnih zbirk na Danskem, v Digitalni knjižnici Kalifornije (ZDA), Kongresni knjižnici (ZDA), Kraljevi knjižnici na Nizozemskem ter v Nacionalni in univerzitetni knjižnici Islandije. V Kongresni knjižnici in v EPFL (Švica), ter v *European Archive* na Nizozemskem raziskujejo različne metode arhiviranja premičnih slik (video posnetkov) na spletu.

Partnerji iz Univerzitetne knjižnice v Brnu (Češka) so prikazali rezultate skupnega projekta, v katerem smo sodelovali tudi sodelavci iz NUK-a, *Web Cultural Heritage*. Omenjeni projekt, v okviru katerega sem se udeležila te pomembne konference, je bil financiran s sredstvi iz evropskega programa Kultura 2000.

Naslednja konferenca ECDL bo potekala veliko bližje nam, in sicer v Budimpešti. Objava je že na strani www.ecdl2007.org.

Pa še za konec: če vas bolj podrobno zanimajo prispevki s konferenc ECDL, so vam na voljo v Informacijskem centru za bibliotekarstvo NUK.

Alenka Kavčič-Čolić
Narodna in univerzitetna knjižnica

KNJIŽNICA:
IGRIŠČE ZNANJA IN ZABAVE
2. mednarodno strokovno srečanje
Karlovec, 14.–15. september 2006

Gradska knjižnica Ivan Goran Kovačić – Karlovec je v sodelovanju s Knjižnico Mirana Jarca Novo mesto organizirala 2. mednarodno strokovno srečanje Knjižnica – igrišče znanja in zabave, s podnaslovom Knjižnice kot turistična ponudba. Strokovno srečanje je potekalo 14. in 15. septembra v prireditvenem prostoru Knjižnice za mladino, ki se nahaja v centru mesta Karlovec.

Gradska knjižnica Ivan Goran Kovačić, osrednja knjižnica Slovencev na Hrvaškem, in Knjižnica Mirana Jarca intenzivno sodelujeta že dobrih trinajst let. Vrhunec uspešnega sodelovanja je zagotovo organizacija mednarodnega strokovnega srečanja, s katero smo začeli lansko leto v Novem mestu. Takrat je namreč novomeška knjižnica v sodelovanju s karlovško pripravila dvodnevno strokovno srečanje z naslovom Knjižnica – igrišče znanja in zabave: splošne knjižnice in prosti čas.

Letošnje teme "Knjižnice kot turistična ponudba" smo se lotili, ker se nam je zdelo, da se tej temi ne posveča dovolj pozornosti v bibliotekarski stroki in praksi in da se knjižnice redko ali pa sploh nikoli ne pojavljajo v turističnih vodnikih kot ustanove, ki bi jih lahko obiskali turisti. Namen srečanja je bil z referati in s predstavitvami knjižnic seznaniti javnost in turistične delavce z našimi zbirkami, programi in delom ter jih na ta način vzpodbuditi za trajnejše aktivno sodelovanje in skupno delo.

Strokovnega srečanja se je udeležilo približno 50 knjižničarjev in predstavnikov druge zainteresirane javnosti. Za vsakega udeleženca so organizatorji pripravili delovno mapo s promocijskim materialom.

Dobrodošlico vsem referentom in udeležencem je zaželela Nada Eleta, ravnateljica karlovške knjižnice. Spregovorila je o skupni odločitvi obeh knjižnic za organizacijo in izvedbo 2. mednarodnega srečanja ter vsem prisotnim zaželela uspešno delo.

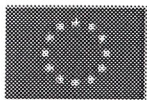
Strokovno srečanje smo razdelili v dva sklopa. V prvem sklopu smo poslušali uvodni referat dr. sc. Damirja Demonje o kulturnem turizmu kot proizvodu, po katerem je veliko povpraševanja v Evropi in svetu. Njegov razvoj je ena od strateških usmeritev hrvaškega turizma. Z razvitim kulturnim turizmom se izboljšuje turistična ponudba oziroma turistični proizvod, podaljšuje se sezona, poveča se potrošnja.

V drugem sklopu so nam slovenski in hrvaški bibliotekarski ter drugi strokovnjaki na primerih dobre prakse predstavili programe in dejavnosti, ki jih knjižnice nudijo in izvajajo, da bi postale zanimivejše za turiste, ki prav gotovo pridejo v knjižnico zato, da bi kaj novega in zanimivega izvedeli, da bi dobili informacije o zgodovini, kulturi, življenju ter dogodkih v nekem kraju, pregledali elektronsko pošto, prelistali časopisje...

Srečanje v Karlovcu je bilo kvalitetno in odlično izpeljano in veseli nas, da smo s sodelovanjem pri organizaciji 2. mednarodnega strokovnega srečanja še bolj povezali delovanje Knjižnice Mirana Jarca Novo mesto in Gradske knjižnice Ivan Goran Kovačić iz Karlovca.

Petra Kovič
Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto

MEDNARODNI PROJEKTI

Education and Culture

Culture 2000

ZAKLJUČEN JE PROJEKT WEB CULTURAL HERITAGE

V mestecu Alicante v Španiji smo med potekom konference ECDL in delavnice *International Web Archiving Workshop* zaključili enoletni evropski projekt *Web Cultural Heritage*, ki ga je sofinancirala Evropska komisija iz programa Kultura 2000. Koordinatorji projekta so bili predstavniki češke nacionalne knjižnice, kot sokordinatorji pa smo sodelovali predstavniki Univerzitetne knjižnice v Bratislavi na Slovaškem, Nacionalne knjižnice Estonije in Narodne in univerzitetne knjižnice. Namen projekta je bil definicija splošnih evropskih smernic za ustvarjanje kriterijev izbire publikacij na spletu ter specifikacija tehničnih parametrov njihovega zajemanja.

V okviru projekta so partnerji Moravske knjižnice, ki ponujajo informacijsko-tehnološko podporo češki nacionalni knjižnici, opravili komparativno analizo med tremi različnimi orodji (crawlerji ali roboti) za zajemanje publikacij na spletu, in sicer: HTTrack, ki ga uporabljajo v estonski nacionalni knjižnici in je dolgo bil osnovno orodje Nacionalne knjižnice Avstralije in ameriške Kongresne knjižnice, WebBird, ki so ga razvili raziskovalci Instituta "Jožef Stefan" za NUK, in Heritrix, ki je skupni izdelek konzorcija IIPC

(<http://netpreserve.org/about/index.php>). Analiza je pokazala, da je WebBird zelo primerljivo orodje s Heritrixom, HTTrack pa precej zaostaja za obema. Več o rezultatih projekta na URL: <http://www.webarchiv.cz/culture-2000/>.

Alenka Kavčič-Čolić
Narodna in univerzitetna knjižnica

The European Library

TEL-ME-MOR

Modular Extensions For Mediating Online Resources

RAZISKAVE IN RAZVOJ IN EVROPSKE NACIONALNE KNJIŽNICE

Raziskovalno delo in razvojna dejavnost sta ključnega pomena za usmerjanje potenciala institucij v kulturi, za omogočanje primernih razmer za oblikovanje inovativnih rešitev na področju kulturne dediščine in IKT ter za večjo kompetitivnost v evropski areni. To je ena izmed ugotovitev poročila, ki je bilo pred kratkim objavljeno v okviru projekta TEL-ME-MOR.

Poročilo se osredotoča na analizo nacionalnih knjižnic novih držav članic EU in raziskuje **aktualno stanje na področju kulturne dediščine in IKT v vseh knjižnicah-članicah CENL (Konferenca evropskih nacionalnih knjižnic).**

Navajamo nekaj glavnih priporočil iz poročila:

- **Knjižnice in druge institucije, ki se ukvarjajo s kulturno dediščino morajo pridobiti status pomembnih**

raziskovalnih in razvojnih dejavnikov na evropski ravni.

- Transparentna in dobro premišljena metodologija **za spremljanje kvalitete raziskovalnih in razvojnih dejavnosti** v nacionalnih knjižnicah (in drugih institucijah kulturne dediščine) ter dosežkov teh dejavnosti je nujno potrebna in uveljaviti bi jo bilo treba v vseh državah članicah EU.
- Obstoječe mreže odličnosti na področju raziskav in razvoja bi morale **upoštevati in izrabiti znanje** in izkušnje, **ki so na voljo v nacionalnih knjižnicah novih držav članic EU**.
- Potrebno je **razviti kulturo sodelovanja z uporabniki** nacionalnih knjižnic in spodbujati njihovo aktivno sodelovanje v vseh fazah razvoja servisov digitalnih knjižnic.
- **Rešitve, namenjene uporabnikom** morajo postati ključni kriterij za vrednotenje in financiranje pobud na področju raziskav in razvoja.
- Državne strukture in knjižnice morajo sprejeti sveženj ustreznih ukrepov za spreminjanje sedanje situacije, **ko kritična masa digitalizirane kulturne dediščine v Evropi še zdaleč ni dosežena**.

Poročilo z naslovom *'Research Activities of the European National Libraries in the Domain of Cultural Heritage and ICT'* je dosegljivo na spletnih straneh projekta TEL-ME-MOR:

<http://telmemor.net/results.php>.

TEL-ME-MOR (*The European Library: Modular Extensions for Mediating Online Resources*), prispeva k uresničevanju vizije Evropske digitalne knjižnice in podpira 10 nacionalnih knjižnic novih držav članic EU – partneric v projektu – pri doseganju statusa polnopravnih članic Evropske knjižnice, pobude, ki teče pod okriljem Konference evropskih nacionalnih knjižnic (CENL), ki ima za cilj ponuditi poenoten dostop do elektronskih virov evropskih nacionalnih knjižnic, kakor tudi do drugih knjižničnih storitev. Drugi cilj projekta je

spodbujanje sodelovanja nacionalnih knjižnic novih držav članic v raziskovalno-razvojnih iniciativah na evropski ravni.

Za več informacij o poročilu in uporabljeni metodologiji se, prosimo, obrnite na avtorja poročila: Zinaida Manžuch (zinaida.manzuch@mb.vu.lt) in Adolf Knoll (adolf.knoll@nkp.cz).

Obvestilo za medije
www.TheEuropeanLibrary.org

EVROPSKA KNJIŽNICA SE ŠIRI

Projekt Evropske digitalne knjižnice

14. september 2006

Evropska knjižnica (The European Library) je naredila nove korake v prizadevanjih, da bi vse nacionalne knjižnice držav članic EU postale polnopravne članice do konca leta 2007 (Slovenija oziroma Narodna in univerzitetna knjižnica spada med 8 ustanovnih članic in sodeluje v projektu že od samega začetka).

Zahvaljujoč novemu projektu Evropske digitalne knjižnice (projekt EDL), ki se je ravnokar začel, bo v času trajanja projekta vključenih nadaljnjih devet nacionalnih knjižnic. Gre za države oziroma knjižnice iz držav članic Evropske unije ali Evropskega združenja za prosto trgovino (EFTA): Belgija, Grčija, Islandija, Irska, Liechtenstein, Luksemburg, Norveška, Španija in Švedska. Ta širitev bo obogatila Evropsko knjižnico z okoli 100 novimi zbirkami.

Poleg pomoči, ki jo bo projekt nudil sodelujočim v procesu pridobivanja polnopravnega članstva v Evropski

knjižnici, se dejavnosti osredotočajo na izzive večjezičnega dostopa ob hkratnem oblikovanju evropskega registra metapodatkov. Nadalje bo projekt raziskal (potencialne) dosežke na področju digitalizacije. Projekt Evropske digitalne knjižnice finančno podpira Evropska komisija v okviru programa eContentplus.

Evropska komisija je 24. avgusta 2006 sprejela "Priporočilo o digitalizaciji in spletni dostopnosti kulturnega gradiva in digitalnem arhiviranju". S tem dokumentom Evropska komisija priporoča, da države članice EU zagotovijo najboljše možnosti za digitalizacijo (centri odličnosti) in definirajo nacionalne strategije za trajno ohranjanje in dostop do digitalnih vsebin. Državam članicam Komisija tudi svetuje, da promovirajo Evropsko digitalno knjižnico kot večjezično enotno vstopno točko do digitalizirane evropske kulturne dediščine.

Kot je bilo že večkrat poudarjeno v prejšnjih sporočilih, Evropska komisija v poročilu ponovno poudarja, da bo ta vstopna točka zasnovana na podlagi organizacijske strukture Evropske knjižnice.

Opombe

Projekt Evropske digitalne knjižnice (EDL)

Projekt EDL financira Evropska komisija v okviru programa eContentplus in sicer na področju kulturnih in znanstvenih vsebin

(http://europa.eu.int/information_society/activities/econtentplus/index_en.htm).

Projekt se je začel septembra in bo trajal 18 mesecev. Več informacij bo objavljenih na spletnih straneh projekta EDL (<http://edlproject.eu/>), ki bodo začele konec septembra 2006.

Evropska knjižnica

Evropska knjižnica (www.TheEuropeanLibrary.org) je portal, preko katerega dostopamo do digitalnih zbirk 19 evropskih nacionalnih knjižnic. Evropska knjižnica deluje pod okriljem Konference evropskih nacionalnih knjižnic (CENL) (www.cenl.org) in ima za končni cilj vključiti digitalne zbirke vseh 45 knjižnic-članic v obdobju naslednjih petih let.

Za več informacij o Evropski knjižnici kontaktirajte:

Zoran Krstulović,
zoran.krstulovic@nuk.uni-lj.si
Tel.: (01) 2001 100

Priporočilo Evropske komisije

"Priporočilo o digitalizaciji in spletni dostopnosti kulturnega gradiva in digitalnem arhiviranju" je del pobude "i2010:digitalne knjižnice". V okviru te pobude Evropska komisija poziva države članice k akciji na raznih področjih, od avtorsko-pravnih vprašanj do sistematičnega ohranjanja digitalnih vsebin v smislu zagotavljanja trajnega dostopa do teh vsebin. Za več informacij obiščite:

http://europa.eu.int/information_society/activities/digital_libraries/index_en.htm

(V prilogi je zgoraj omenjeno Priporočilo komisije z dne 24. avgusta 2006 o digitalizaciji in spletni dostopnosti kulturnega gradiva in digitalnem arhiviranju, ki je bilo objavljeno v Uradnem listu Evropske unije L 236/28 31.8.2006)

IZ RAZSTAVNIH DVORAN

KUHARSKE BUKVE IN KUHINJA OD 16. DO KONCA 19. STOLETJA

Razstava v Knjižnici Ivana Potrča Ptuj

Knjižnica Ivana Potrča se lahko posebej pohvali z bogato zbirko knjižnih dragocenosti. Z namenom, da bi širši javnosti predstavili to bogato kulturno dediščino ter opozorili na vlogo knjižnice tudi kot hraniteljice pisnih dragocenosti, vsako leto pripravimo večjo tematsko razstavo. Tokratno razstavo smo posvetili zanimivi temi, s katero se srečujemo v vsakdanjem življenju: kuhinji. Na njej predstavljamo kuhinjo plemiča, meščana in kmeta med 16. in 19. stoletjem.

Zgodovina človeštva je bila vedno zelo neposredno povezana z vprašanjem prehrane, saj je bilo vsakdanje prehranjevanje prva in najnujnejša človekova potreba, pa tudi užitek. To sta dve močni potrebi, zato ni čudno, da je človeška družba okoli hrane in prehranjevanja spletla cel sistem pravil, prepovedi in običajev. Hrana je bila skozi stoletja statusni simbol in pomemben instrument družbenega razločevanja. Če gledamo iz tega zornega kota, se nam prebiranje in raziskovanje starih in novih kuharskih knjig, priročnikov o lepem vedenju pri mizi ali nasvetov o primerni prehrani ne zdi več zgolj nepomembna strast ljubiteljskih kuharjev, ampak zanimivo branje, ki ponuja globok vpogled v različna obdobja in družbe.

Na Ptuj so se skozi stoletja ohranili številni viri za zgodovino prehrane, ki

nam pričajo o vpetosti premožnejših družbenih plasti v evropske kulinarične tokove, kažejo pa tudi določene lokalne posebnosti, ki so odsev življenjskih okoliščin posameznika in družbe v našem prostoru.

Povod za tokratno razstavo v knjižnici so bile avstrijske in nemške kuharske knjige iz obdobja med 17. in 19. stoletjem, ki jih hranimo v Domoznanskem oddelku. Da bi izbrano temo predstavili privlačno in raznoliko, pa smo k sodelovanju povabili Zgodovinski arhiv in Pokrajinski muzej, ki sta nam za razstavo posodila rokopisno gradivo, kuhinjsko in namizno posodje ter slike. Pomemben delež sta prispevali tudi Poklicna in tehniška kmetijska šola Ptuj in kmetija Krabonja iz Podgorcev, ki sta na otvoritvi razstave poskrbeli za zanimivo kulinarično razstavo jedi, pripravljenih na podlagi receptov iz starih kuharskih knjig.

Kmečko prebivalstvo je od nekdaj poznalo svojo kuhinjo, ki jo danes imenujemo narodna, in je temeljila na domačem lokalnem pridelku. Recepti so se širili z ustnim izročilom in se ob tem tudi spreminjali. O tej kuhinji nam pričajo narodopisni viri. Ko torej listamo po starih kuharskih knjigah, puščamo kmečko kuhinjo ob strani in sledimo tipu gosposke kuhinje, ki je bila evropska in je odigrala vlogo nosilke razvoja kuharske stroke. Sprva so bile to rokopisne knjige kuharskih mojstrov, v katerih so natančno beležili jedi, ki so jih kuhali za svojo gospodo. Namenjene so bile meščanom ali plemičem, ali bolje rečeno, kuharjem v službi gospodov in bogatašev.

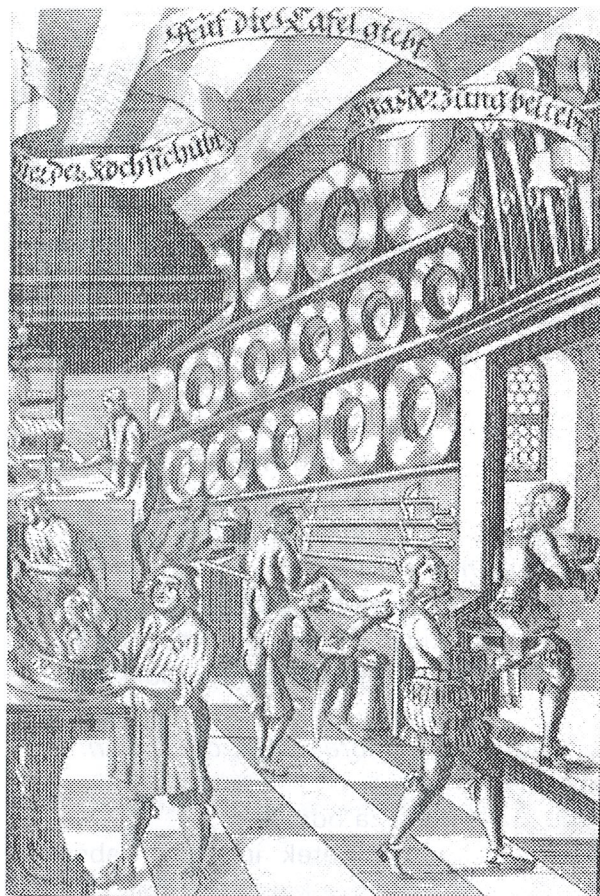
V 17. stoletje sega tudi najstarejši ohranjeni zapis za pripravo jedi na Ptuj, rokopisna knjižica iz leta 1683 z naslovom *Navodila za pripravo zdravil in jedil*, ki jo hrani Zgodovinski arhiv na Ptuj. Najstarejša znana tiskana kuharska knjiga na Ptuj je zajetna nemška kuharica, ki je bila natisnjena v

Nürnbergu l. 1691 z naslovom *Köchin* (Kuharica) in jo danes- poleg nekaterih mlajših avstrijskih in nemških kuharic – hrani naša knjižnice.

Meščanskim gospodinjam je bila namenjena tudi prva kuharska knjiga v slovenščini *Kuharske bukve*, ki jih je leta 1799 v Ljubljani izdal Valentin Vodnik. Pol stoletja kasneje (leta 1850) je v prevodu Andreja Zamejica izšla nova, izvirno spet nemška kuharska knjiga z naslovom *Nove kuharske bukve z 200 jedilnimi listki*, ki je bila do leta 1900 še petkrat ponatisnjena. Prvo izvirno kuharsko knjigo pa smo Slovenci dobili, ko je leta 1868 izšla *Slovenska kuharica* Magdalene Pleiweis.

Kot viri za raziskovanje prehrabnenih navad nam danes služijo tudi zapisi z drugih strokovnih področij, kot so medicinski zapisi, knjige o zdravih zeliščih ali gospodarski priročniki. Zelo zanimiva je knjiga zelišč Adama Lonicerija, ki sega v leto 1582 in je najstarejša predstavljena knjiga na razstavi; v njej najdemo opise začimb, zelišč, dreves, pa tudi živil kot so meso, mleko, sir, itd. Izredno dragocene in zanimiv je še priročnik W. H. Hohberga (1612-1688) *Georgica curiosa aucta* iz leta 1687, ki predstavlja tudi izvrsten vir za vpogled v zgodovino prehrane 17. stoletja.

V zbirkah Pokrajinskega muzeja Ptuj hranijo namizno in kuhinjsko posodje in oljne slike, ki nam pričajo o prehrabnih navadah različnih družbenih slojev. Na razstavi si je moč ogledati kmečko namizno in kuhinjsko posodje iz etnološke zbirke in jedilno ter pivsko posodje iz grajske zbirke. Med meščanskim pivskim posodjem posebej izstopa kositrni vrč ptujskega zidarskega ceha iz leta 1723, ki ga je izdelal ptujski kositrar, mojster Franz Schatner. Uporabo posodja nazorno dokumentira tudi oljna slika pojedine ptujskega usnjarskega ceha iz leta 1769.

Slika 1: Plemiška kuhinja, litografija.

Vir: Knjiga o hiši, poljedelstvu, zdravilih, kuharstvu, obrti ter čudežih. Haus-, Feld-, Arzney-, Koch-, Kunst- und Wunderbuch. Prva polovica 17. stoletja. Hrani KIP. Foto: Boris Farič

Za vse, ki vas zgodovina prehrane zanima podrobneje, smo ob razstavi pripravili spremljevalni katalog. V njem boste našli tudi zanimive podatke o kuhinji in prehrani na lokalnem področju, kot ju je na podlagi ohranjenih rokopisnih virov opisala Marija Hernja Masten iz Zgodovinskega arhiva Ptuj. Katalogu smo priložili še izbor receptov za pripravo različnih jedi, ki smo jih prevedli iz predstavljenih kuharskih knjig. Nekateri jedi, pripravljene po njih, smo si ogledali in jih pokusili na otvoritvi razstave. Vse, ki na njej niste bili pa vabimo, da recepte preizkusite v svojih domačih kuhinjah.

Razstavo so finančno podprli Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Mestna občina Ptuj in Zavarovalnica Maribor, predstavništvo Ptuj.

Na ogled bo do 14. decembra 2006, ob delavnikih od 9. do 17. ure, ob sobotah od 8. do 12. ure. Po predhodnem dogovoru je za organizirane skupine možen voden ogled.

V času trajanja razstave bodo potekale spremljevalne prireditve na temo kulinarike in prehranske kulture:

Sreda, 15. novembra 2006, ob 17. uri:

Krašenje medenjakov

Opis: delavnica za otroke.

Mentorici: Lidija Petek in Vida Babšek (Poklicna in tehniška kmetijska šola Ptuj)

Sreda, 6. decembra 2006, ob 18. uri:

Praznična miza.

Opis: delavnica za odrasle.

Mentorici: Lidija Petek in Vida Babšek (Poklicna in tehniška kmetijska šola Ptuj)

Mira Jerenec

Knjižnica Ivana Potrča Ptuj

BORZA DELA

DELO IŠČE

Sem univerzitetna diplomirana bibliotekarka. Delovne izkušnje sem pridobivala že med študijem, in sicer v splošnoizobraževalni knjižnici v Ljubljani. Kasneje sem bila zaposlena v srednješolski knjižnici v Celju. Trenutno sem iskalka zaposlitve, in sicer bi si želela delati v visokošolski, srednješolski ali specialni knjižnici v Ljubljani. Med svojimi delovnimi izkušnjami naj omenim

naslednja opravila: katalogizacija gradiva, izposoja in postavitve gradiva, referenčno delo (informator), sodelovanje pri kulturnih dogodkih v knjižnici... Aktivno govorim nemški jezik, pasivno pa angleški; med drugim sem uporabljala programsko opremo Word in Excel. Pripravljena sem se tudi dodatno izobraževati oz. izpopolnjevati v kolikor bo to zahtevala narava delovnega mesta. Dosegljiva sem na tel.št. 031/216-548

DELO IŠČE

Sem univerzitetna diplomirana bibliotekarka. Študij sem zaključila v letošnjem letu 2006. V času študija sem opravila dve obvezni študijski praksi: v Knjižnici Prežihov Voranc v Ljubljani ter v knjižnici Arhiva Republike Slovenije. Od leta 2004 preko študentskega servisa aktivno delam v arhivu Ministrstva za zunanje zadeve Republike Slovenije. Sem delavna, komunikativna in prijazna; delo z ljudmi me veseli. Moje računalniško znanje obsega poznavanje OS Windows, Word, Excel, Internet, PowerPoint, Microsoft Outlook. Aktivno govorim angleško, pasivno špansko, poljsko, nemško in hrvaško. Za kakršnekoli informacije sem dosegljiva na tel. 031 770 510 ali na e-pošto: kaliopea@gmail.com - Tina.

PRILOGE

1. V prilogi je Priporočilo komisije z dne 24. avgusta 2006 o digitalizaciji in spletni dostopnosti kulturnega gradiva in digitalnem arhiviranju, ki je bilo objavljeno v Uradnem listu Evropske unije L 236/28 31.8.2006.

II

(Akti, katerih objava ni obvezna)

KOMISIJA

PRIPOROČILO KOMISIJE

z dne 24. avgusta 2006

o digitalizaciji in spletni dostopnosti kulturnega gradiva in digitalnem arhiviranju

(2006/585/ES)

KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI –

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti in zlasti člena 211 Pogodbe,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Komisija je 1. junija 2005 predstavila pobudo i2010, ki si prizadeva optimizirati koristi novih informacijskih tehnologij za gospodarsko rast, ustvarjanje delovnih mest in kakovost življenja evropskih državljanov. Komisija je naredila digitalne knjižnice za glavni vidik i2010. V svojem Sporočilu „i2010: digitalne knjižnice“ z dne 30. septembra 2005 ⁽¹⁾ je določila svojo strategijo za digitalizacijo, spletno dostopnost in digitalno arhiviranje evropskega kolektivnega spomina. Ta kolektivni spomin vključuje tisk (knjige, revije, časopise), fotografije, muzejske objekte, arhivske dokumente, avdiovizualno gradivo (v nadaljnjem besedilu „kulturno gradivo“).
- (2) Državam članicam je treba priporočiti ukrepe, ki jih navedena strategija uporablja za optimizacijo gospodarskega in kulturnega potenciala evropske kulturne dediščine.
- (3) V navedenem okviru je treba spodbujati razvoj digitaliziranega gradiva iz knjižnic, arhivov in muzejev. Spletna dostopnost gradiva bo omogočila državljanom po vsej Evropi, da imajo dostop do njega in ga uporabljajo za prosti čas, študij ali delo. Evropski raznovrstni in večjezični dediščini bo dal jasen profil na internetu. Poleg tega se lahko digitalizirano gradivo ponovno uporabi v industrijah, kot je turizem, in izobraževalni industriji, kakor tudi v novih kreativnih prizadevanjih.
- (4) Poleg tega sklepi Sveta med 15. in 16. novembrom 2004 o delovnem načrtu za Kulturo 2005–2006 poudarjajo prispevek kreativnosti in kreativne industrije h gospodarski rasti v Evropi in potrebo po usklajenem prizadevanju za digitalizacijo.
- (5) Priporočilo Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2005 o filmski dediščini in konkurenčnosti z njo povezanih industrijskih dejavnosti ⁽²⁾ je že priporočilo državam članicam, da sprejmejo ustrezne ukrepe za povečanje uporabe digitalnih in novih tehnologij pri zbiranju, katalogiziranju, arhiviranju in restavriranju kinematografskih del. Kar zadeva kinematografska dela, sedanje priporočilo v številnih vidikih dopolnjuje Priporočilo Parlamenta in Sveta o filmski dediščini.
- (6) Digitalizacija je pomembno sredstvo za zagotavljanje boljše dostopnosti kulturnega gradiva. V nekaterih primerih je edino sredstvo za zagotavljanje, da bo tako gradivo na voljo prihodnjim generacijam. Čeprav je trenutno v teku več pobud digitaliziranja v državah članicah, so prizadevanja razdrobljena. Usklajeno ukrepanje držav članic za digitaliziranje njihove kulturne dediščine bi zagotovilo večjo skladnost pri izbiri gradiva in bi preprečevalo pokrivanje pri digitaliziranju. Prav tako bi zagotovilo bolj varne razmere za naložbe podjetij v tehnologije digitaliziranja. Pregledi trenutnih in načrtovanih dejavnosti digitaliziranja ter količinski cilji za digitalizacijo bi prispevali k doseganju navedenih ciljev.
- (7) Zasebni sektor, ki sponzorira digitalizacijo, ali partnerstva med javnim in zasebnim sektorjem lahko v prizadevanja za digitalizacijo vključujejo zasebne subjekte in jih je treba še naprej spodbujati.

⁽¹⁾ COM(2005) 465 konč.

⁽²⁾ UL L 323, 9.12.2005, str. 57.

- (8) Naložbe v nove tehnologije in sredstva za digitaliziranje v velikem obsegu lahko znižajo stroške digitalizacije ob ohranjanju ali izboljšanju kakovosti in jih je zato treba priporočati.
- (9) Skupna večjezična dostopna točka bi omogočila iskanje po evropski distribuirani digitalni kulturni dediščini – to pomeni digitalni kulturni dediščini, ki se nahaja na različnih krajih v različnih organizacijah – na spletu. Taka dostopna točka bi jo naredila bolj vidno in poudarila skupne lastnosti. Dostopna točka mora graditi na obstoječih pobudah, kot so Evropska knjižnica (TEL), v kateri evropske knjižnice že sodelujejo. Kjer je mogoče, mora zbliževati zasebne imetnike pravic pri kulturnem gradivu in vse zainteresirane interesne skupine. Treba je spodbujati močno zavezanost držav članic in kulturnih ustanov, da vzpostavijo tako dostopno točko.
- (10) Samo del gradiva, ki ga hranijo knjižnice, arhivi in muzeji, je javno dostopnega, v smislu, da ni ali ni več zaščiten s pravicami intelektualne lastnine, medtem ko je ostalo zaščiten s pravicami intelektualne lastnine. Ker so pravice intelektualne lastnine ključno orodje za spodbujanje kreativnosti, je treba evropsko kulturno gradivo digitalizirati, omogočiti dostop do njega in ga arhivirati ob polnem spoštovanju avtorskih in sorodnih pravic. V tem okviru so zlasti pomembni členi 5(2)c, 5(3)n in 5(5), kakor tudi uvodna izjava (40) Direktive 2001/29/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. maja 2001 o usklajevanju določenih vidikov avtorskih in sorodnih pravic v informacijski družbi⁽¹⁾. Mehanizmi licenciranja na področjih, kot so dela sirote – to so tako imenovana avtorsko varovana dela, katerih avtorje je težko ali celo nemogoče določiti – in dela, ki se ne tiskajo ali distribuirajo (avdiovizualna) več, lahko olajšajo ureditev pravic in posledično prizadevanje za digitalizacijo ter naknadno spletno dostopnost. Take mehanizme je zato treba spodbujati v tesnem sodelovanju z imetniki pravic.
- (11) Določbe v nacionalni zakonodaji lahko vsebujejo ovire za uporabo del, ki so v javni rabi, tako da na primer zahtevajo upravni akt za vsako reproduciranje dela. Vse take ovire je treba ugotoviti in sprejeti ukrepe za njihovo odstranitev.
- (12) Resolucija Sveta C/162/02 z dne 25. junija 2002 o arhiviranju jutrišnjega spomina – arhiviranje digitalne vsebine za prihodnje generacije⁽²⁾ predlaga cilje in okvirne ukrepe za arhiviranje digitalne vsebine za prihodnje generacije. Vendar trenutno v državah članicah ne obstajajo
- jasne in celovite politike glede arhiviranja digitalne vsebine. Odsotnost takih politik predstavlja nevarnost za preživetje digitaliziranega gradiva in lahko povzroči izgubo gradiva, ki je bilo proizvedeno v digitalni obliki. Razvoj učinkovitih sredstev digitalnega arhiviranja ima daljnosežne posledice, ne samo za arhiviranje gradiva v javnih ustanovah, temveč tudi za vsako organizacijo, ki je obvezana k arhiviranju digitalnega gradiva ali si to želi.
- (13) Več držav članic je uvedlo pravne obveznosti ali razmišlja o uvedbi le-teh, ki bi od proizvajalcev digitalnega gradiva zahtevale, da dajo eno ali več kopij svojega gradiva na voljo imenovanemu organu za deponiranje. Za izogibanje množici različnih predpisov, ki urejajo deponiranje digitalnega gradiva, je nujno učinkovito sodelovanje med državami članicami in treba ga je spodbujati.
- (14) Spletna žetev (Web-harvesting) je nova tehnika za zbiranje gradiva z interneta za namene arhiviranja. Pomeni, da imenovane ustanove aktivno zbirajo gradivo in ne čakajo, da je to deponirano, kar zmanjšuje upravno breme za proizvajalce digitalnega gradiva in take določbe morajo biti sprejete v nacionalno zakonodajo –

PRIPOROČA, DA DRŽAVE ČLANICE:

Digitalizacija in spletna dostopnost

1. zbirajo informacije o sedANJI in načrtovani digitalizaciji knjig, revij, časopisov, fotografij, muzejskih objektov, arhivskih dokumentov, avdiovizualnega gradiva (v nadaljnjem besedilu „kulturno gradivo“) in ustvarjajo preglede take digitalizacije, da bi se preprečilo podvajanje prizadevanj ter bi se spodbujalo sodelovanje in sinergije na evropski ravni;
2. razvijejo količinske cilje za digitalizacijo analognega gradiva v arhivih, knjižnicah in muzejih ter navedejo pričakovano povečanje digitaliziranega gradiva, ki bi lahko oblikovalo del Evropske digitalne knjižnice, in proračuna, ki so ga dodelili javni organi;
3. spodbujajo partnerstva med kulturnimi ustanovami in zasebnim sektorjem, da bi se ustvarile nove poti za financiranje digitalizacije kulturnega gradiva;
4. vzpostavijo in ohranjajo sredstva za digitaliziranje v velikem obsegu kot del pooblaščenih centrov za digitalizacijo v Evropi ali v tesnem sodelovanju z njimi;

⁽¹⁾ UL L 167, 22.6.2001, str. 10.

⁽²⁾ UL C 162, 6.7.2002, str. 4.

5. spodbujajo Evropsko digitalno knjižnico v obliki skupne večjezične točke dostopa do evropskega distribuiranega digitalnega kulturnega gradiva – to pomeni digitalno kulturno gradivo, ki se nahaja na različnih krajih v različnih organizacijah – s pomočjo:
- (a) spodbujanja kulturnih ustanov, kot tudi založnikov in drugih imetnikov pravic, da omogočijo iskanje po njihovem digitaliziranem gradivu prek Evropske digitalne knjižnice,
 - (b) zagotavljanja, da kulturne ustanove in, kadar je primerno, ustrezna zasebna podjetja uporabljajo skupne standarde za digitalizacijo, da bi dosegli interoperabilnost digitaliziranega materiala na evropski ravni in da bi omogočili iskanje, ki je neodvisno od jezika;
6. izboljšajo pogoje za digitalizacijo kulturnega gradiva in spletno dostopnost do njega s pomočjo:
- (a) ustvarjanja mehanizmov za omogočanje uporabe del sirot, po posvetovanju z zainteresiranimi stranmi,
 - (b) vzpostavljanja ali spodbujanja mehanizmov za omogočanje uporabe del, ki se ne tiskajo ali distribuirajo več, po posvetovanju z zainteresiranimi stranmi,
 - (c) spodbujanja dostopnosti seznamov znanih del sirot in del v javni rabi,
 - (d) ugotavljanja ovir v njihovi zakonodaji za spletno dostopnost in naknadno uporabo kulturnega gradiva, ki je v javni rabi in sprejetje ukrepov za njihovo odstranitev;
- (a) opisuje organizacijski pristop ter navaja vloge in odgovornosti udeležene strani in dodeljenih virov,
- (b) vsebuje posebne akcijske načrte, ki orišejo cilje in časovni razpored za uresničitev posebnih ciljev;
8. med seboj izmenjujejo informacije o strategijah in akcijskih načrtih;
9. sprejemajo določbe v svoji zakonodaji, ki javnim ustanovam za namene arhiviranja dovoljujejo večkratno kopiranje in prenos digitalnega kulturnega gradiva, ob polnem spoštovanju zakonodaje Skupnosti in mednarodne zakonodaje;
10. pri vzpostavljanju politik in postopkov za deponiranje gradiva, ki je bilo ustvarjeno v digitalnem formatu, upoštevajo razvoj v drugih državah članicah, da bi preprečili širok razkorak pri ureditvah deponiranja;
11. sprejemajo določbe v svoji zakonodaji, na podlagi katerih imenovane ustanove z uporabo tehnik zbiranja gradiva, kot je spletna žetev (web-harvesting), arhivirajo spletne vsebine, ob polnem spoštovanju zakonodaje Skupnosti in mednarodne zakonodaje o pravicah intelektualne lastnine;

Spremljanje izvajanja tega priporočila

12. obveščajo Komisijo 18 mesecev po objavi tega priporočila v *Uradnem listu Evropske unije* in za tem vsaki dve leti o sprejetih ukrepih v odgovor na to priporočilo.

V Bruslju, 24. avgusta 2006

Digitalno arhiviranje

7. vzpostavljajo nacionalne strategije za dolgotrajno arhiviranje digitalnega gradiva in dostop do njega, ob polnem spoštovanju zakona o avtorskih pravicah, ki:

Za Komisijo
Viviane REDING
Članica Komisije